

Analiza poslovanja odabranog poduzeća u Republici Hrvatskoj i usporedba s konkurentom iz Europske unije

Grizelj, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:688452>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-10**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

**Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija, smjer
Računovodstvo i revizija**

**ANALIZA POSLOVANJA ODABRANOG PODUZEĆA U
REPUBLICI HRVATSKOJ I USPOREDBA S
KONKURENATOM IZ EUROPSKE UNIJE**

Diplomski rad

Iva Grizelj

Zagreb, rujan 2021.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

**Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija, smjer
Računovodstvo i revizija**

**ANALIZA POSLOVANJA ODABRANOG PODUZEĆA U
REPUBLICI HRVATSKOJ I USPOREDBA S
KONKURENATOM IZ EUROPSKE UNIJE**

**BUSINESS ANALYSIS OF THE SELECTED COMPANY IN
CROATIA AND COMPARISON WITH A COMPETITOR
FROM THE EUROPEAN UNION**

Iva Grizelj, 0067553554

Mentor: Doc. dr. sc. Mateja Brozović

Zagreb, rujan, 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(vlastoručni potpis studenta)

Zagreb, rujan, 2021.

STATEMENT ON THE ACADEMIC INTEGRITY

I hereby declare and confirm by my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the thesis has been written in an unauthorized manner, i. e., it is not transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the thesis has been used for any work in any other higher education, scientific or educational institution.

(vlastoručni potpis studenta)

Zagreb, September, 2021.

Sažetak

Poznato je da poduzetništvo utječe na gospodarski rast i razvoj svake države, ali poduzetnici često nailaze na razne prepreke. Mala i srednja poduzeća čine najveći dio ukupnog broja svih poduzeća, ali u posljednjih deset godina zabilježen je pad novoosnovanih poslovnih subjekata. Nedostatak financijskih sredstava jedna je od najučestalijih prepreka s kojom se suočavaju poduzetnici u Republici Hrvatskoj. Predmet proučavanja rada su poduzeća srednje veličine koja se bave drvoprerađivačkom djelatnosti na području Europske unije. Na temelju horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja te analize financijskih pokazatelja analizirana je uspješnost i sigurnost poslovanja poduzeća. Cilj rada je opisati računovodstvene postupke, izračunati financijske pokazatelje i odrediti okvire unutar kojih se određuje dobro ili loše poslovanje.

U praktičnom dijelu rada odabrana su poduzeća Iverpan d.o.o. koje posluje u Republici Hrvatskoj te slovensko poduzeće Slovenijales trgovina d.o.o. Analiza je provedena u razdoblju od 2015. do 2019. godine. Rezultati koji su dobiveni na temelju obavljenih analiza služe kao podloga za donošenje zaključka da oba poduzeća posluju uspješno i sigurno te realiziraju pozitivan trend za stabilno poslovanje u budućnosti.

Ključne riječi: poduzetništvo, mala i srednja poduzeća, financijski izvještaji, analiza financijskih izvještaja, Iverpan d.o.o., Slovenijales trgovina d.o.o.

Summary

Entrepreneurship is known to affect the economic growth and development of countries, but entrepreneurs often encounter various obstacles. Small and medium enterprises make up the largest part of the total number of all enterprises, but in the last ten years there has been a decline in newly established business entities. Lack of financial resources is one of the most common obstacles faced by entrepreneurs in Croatia. The subject of the study in this paper are medium companies in European Union operating in the wood industry. Based on the horizontal and vertical analysis of financial statements and the analysis of financial ratios business performances and security are used for making conclusions about achievements of companies. The aim of this paper is to describe accounting procedures, calculate financial ratios and determine the limits that can define good or bad business enterprise.

In the practical part of the paper, the Croatian company Iverpan d.o.o. and Slovenian company Slovenijales trgovina d.o.o. were selected for analysis. The analysis is conducted in the period from 2015 to 2019. Under the concluded analysis a conclusion on the successful and safe performance of both companies was made. Also, it can be concluded that companies have a positive trend for achieving stability in the future business.

Keywords: entrepreneurship, small and medium enterprises, financial statements, analysis of financial statements, Iverpan d.o.o., Slovenijales trgovina d.o.o.

Sadržaj

1.Uvod	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Metode istraživanja i izvori podataka.....	2
1.3. Sadržaj i struktura rada	2
2. Pojam i značenje poduzetništva i poduzeća.....	3
2.1. Poduzetništvo i njegova obilježja.....	3
2.2. Pojam i obilježja poduzeća	4
2.3. Poduzetništvo u Hrvatskoj	5
2.3.1. Pretpostavke razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj	6
2.3.2. Značaj malih i srednjih poduzeća za Republiku Hrvatsku	7
2.3.3. Ograničenja razvoja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj.....	8
2.4. Poduzetnička politika Europske unije i važnost poduzetništva za europsko gospodarstvo	10
3. Analiza sigurnosti i uspješnosti poslovanja na temelju podataka iz financijskih izvještaja	12
3.1.Svrha i važnost financijskog izvještavanja	12
3.2. Obilježja temeljnih financijskih izvještaja	13
3.2.1. Bilanca	13
3.2.2. Račun dobiti i gubitka.....	13
3.2.3. Izvještaj o novčanom toku	14
3.2.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice.....	14
3.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje	14
3.3. Regulatorni okvir za financijsko izvještavanje u Hrvatskoj.....	15
3.4. Regulatorni okvir za financijsko izvještavanje u Sloveniji	16
3.5. Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja.....	17
3.5.1. Obilježja postupaka analize financijskih izvještaja	18
3.5.2. Pojam financijskih pokazatelja	19

4. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o.	24
4.1. Specifičnosti djelatnosti drvne industrije u Hrvatskoj i Sloveniji	24
4.1.1. Drvna industrija u Republici Hrvatskoj	24
4.1.2. Drvna industrija u Republici Sloveniji	26
4.2. Obilježja poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o.	26
4.3. Analiza komparativnih financijskih izvještaja	28
4.3.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Iverpan d.o.o.	28
4.3.2. Horizontalna analiza izvještaja poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.	31
4.4. Analiza strukturnih financijskih izvještaja	34
4.4.1. Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Iverpan d.o.o.	34
4.4.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.	37
5. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja konkurentnih poduzeća	40
5.1. Komparativna analiza financijskih pokazatelja sigurnosti poslovanja odabranih poduzeća	40
5.2. Komparativna analiza financijskih pokazatelja uspješnosti poslovanja odabranih poduzeća	44
5.3. Analiza profitabilnosti konkurentnih poduzeća pomoću DuPontovog sustava pokazatelja	46
5.4. Analiza odabranih poduzeća u odnosu na rezultate drvne industrije	49
6. Zaključak	52
Literatura	54
Popis slika	57
Popis tablica	58
Životopis	59

1.Uvod

Jedan od osnovnih preduvjeta uspješnog poslovanja je kvalitetno i pravovremeno upravljanje poduzećem koje provodi menadžment poduzeća. Glavne zadaće menadžmenta su: planiranje za koje se može reći da je najvažniji proces, organiziranje, upravljanje ljudskim resursima, vođenje i kontroliranje. Analiza financijskih izvještaja prethodi planiranju te se koristi kako bi se dobile informacije o tome kako je poduzeće poslovalo u prethodnim razdobljima. Razumijevanje i spoznaja dobivenih kvalitativnih i kvantitativnih informacija daje mogućnost izrade smjernica za unaprjeđenja u budućnosti kako bi se poboljšao poslovni rezultat. Potpuna slika o uspješnosti i sigurnosti poslovanja poduzeća dobiva se usporedbom s konkurencijom te se na tim rezultatima temelje ciljevi i strategije za nadolazeće razdoblje.

1.1. Predmet i cilj rada

Prilikom analize financijskih izvještaja poduzeća treba uzeti u obzir specifičnosti svakog poduzeća, koje se, između ostaloga, odnose na djelatnost i okolinu u kojoj određeno poduzeće posluje. Rezultati analize financijskih izvještaja uvijek su kvalitetniji ako se provodi komparativna analiza s konkurentskim poduzećima, pri čemu treba paziti da se radi o usporedivom poduzeću koje posluje u sličnim uvjetima. Predmet istraživanja ovog rada je analizirati trenutna stanja dva odabrana poduzeća iz Hrvatske i Slovenije koja posluju unutar drvne industrije, usporediti tekuće s prethodnim rezultatima te na temelju rezultata usporedbe predložiti smjernice poboljšanja poduzeća.

U radu se provodi komparativna analiza poslovanja poduzeća Iverpan d.o.o. te usporedba s konkurentom iz Slovenije - Slovenijales trgovina d.o.o. Analiza se provodi na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka odabranih poduzeća. Doprinos rada očituje se u prikazanim rezultatima istraživanja u kojima se uočavaju razlike i sličnosti konkurenata. U skladu s time, ciljevi diplomskog rada su sljedeći:

- 1) Pojmovno definirati poduzetništvo i regulatorni okvir financijskog izvještavanja u Hrvatskoj i Sloveniji kako bi se pristupilo analizi na odgovarajući način.
- 2) Utvrditi financijski položaj i uspješnost poslovanja odabranih poduzeća temeljem instrumenata analize financijskih izvještaja.
- 3) Identificirati prednosti i nedostatke poduzeća Iverpan d.o.o. u odnosu na poduzeće iz Slovenije.

1.2. Metode istraživanja i izvori podataka

U svrhu donošenja što kvalitetnijih zaključaka, poslovanje odabranih konkurenata drvne industrije detaljno se analizira i interpretira u razdoblju od 2015. do 2019. godine. Pri istraživanju, oblikovanju i prezentiranju spoznaja u odgovarajućoj kombinaciji upotrijebilo se više znanstvenih metoda: metoda analize kojom se analiziraju temeljni financijski izvještaji poduzeća, metoda sinteze kojom se povezuje teorija s praksom, metoda deskripcije kojom se objašnjavaju pojmovi iz analize te metoda usporedbe kojom se proučavaju, odnosno uspoređuju rezultati dobivenih analiza. Izvor ovog rada pretežno je bila obvezna literatura s kolegija Analiza financijskih izvještaja na Ekonomskom fakultetu Zagreb. Također, izvori su bili i razni drugi međunarodni izdavači te sekundarni izvori kao što su stručni znanstveni članci i časopisi te internetski resursi s naglaskom na Međunarodne računovodstvene standarde i službene stranice Ministarstva financija i Financijske agencije.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad se sastoji od šest poglavlja. Prvo poglavlje opisuje problem istraživanja, cilj rada i metode rada. Drugo poglavlje odnosi se na definiranje poduzetništva i poduzeća u Hrvatskoj, kao i njegove temeljne pretpostavke razvoja. Također, opisuje se poduzetnička politika Europske unije te važnost poduzetništva za europsko gospodarstvo. U trećem poglavlju definira se regulativni okvir za financijsko izvještavanje Hrvatske i Slovenije. Uz to, obrađuje se teorijski dio koji obuhvaća temeljne financijske izvještaje, horizontalnu i vertikalnu analizu te analizu putem pokazatelja. Četvrti dio rada opisuje specifičnosti djelatnosti poduzeća i praktično razrađuje horizontalnu i vertikalnu analizu bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Iverpan d.o.o. i njegovog konkurenta Slovenijales trgovina d.o.o. Peto poglavlje odnosi se na praktičnu analizu odabranih poduzeća na temelju pojedinačnih financijskih pokazatelja i DuPontovog sustava pokazatelja te se analiziraju poduzeća u odnosu na drvnu industriju. U zadnjem, šestom poglavlju, nalazi se zaključak provedenog istraživanja u kojem se iznose spoznaje do kojih je došlo na temelju analiza u ovom radu.

2. Pojam i značenje poduzetništva i poduzeća

Pojam poduzetništva dolazi od riječi poduzeti, što znači da se odmah kreće u akciju kad se desi promjena, poduzimaju se određeni pothvati i pri tome se preuzima rizik. Osnovna zadaća poslovnih subjekata je oslušivati i pratiti novonastale situacije, pretpostavljati kakve promjene bi se mogle desiti u bliskoj budućnosti te otkrivati nove mogućnosti i stvarati šanse za napredak (Kružić, 2007.). Također, bitno je naglasiti da je brz razvoj tehnologije pridonio razvoju poduzetničke ekonomije i stvaranju visokotehnoloških poduzeća. U današnjem svijetu ekonomija se pokreće idejama te je razumljivo da se smanjuje komparativna prednost materijalnih resursa, a povećava se uloga znanja pri ostvarivanju novih poslovnih pothvata.

2.1. Poduzetništvo i njegova obilježja

Poduzetništvo je proces stvaranja vrijednosti ujedinjavanjem jedinstvene kombinacije resursa u svrhu iskorištavanja prilike. Ono uključuje sve poduzetnikove djelatnosti usmjerene na ulaganja i kombinaciju potrebnih inputa, širenja na nova tržišta, stvaranje novih proizvoda, novih potrošača i novih tehnologija, a naglašeno je vezano uz prijelomna vremena, uvjete neizvjesnosti, krize i promjene u okolini (Gregorić, Hegeduš i Kolenko, 2018.). Današnje poduzetništvo karakteriziraju nagle i brze promjene u okruženju koje stvaraju izazove poduzetnicima jer opstaju samo oni koji se najbrže i najlakše prilagođavaju nastalim situacijama. Poduzetničko okruženje ima vrlo bitnu ulogu na poslovanje poduzeća i ostvarivanje ciljeva poduzeća, a tvore ga institucije koje u manjoj ili većoj mjeri direktno ili indirektno utječu na cijelu poduzetničku djelatnost i aktivnost u zemljama.

Poduzetnike se može okarakterizirati kao osobe koje pokreće poduzetnički pothvat, poslovno su kreativni i sposobni za uočavanje promjena i brzu adaptaciju na novonastalo stanje. Rizik gubitka im nije nepoznanica, svjesni su da ga ne mogu izbjeći. Upravo zbog toga može se reći da poduzetnike karakteriziraju osobine kao što su vjera u uspjeh i hrabrost. Poduzetnici pozitivno utječu na zajednice u kojima se nalaze jer je njihov cilj stvaranje novih vrijednosti što rezultira društvenim napretkom. S druge strane, svi poduzetnici se susreću s velikim izazovima jer u projekte ulažu razne resurse, riskiraju novac, vrijeme, zdravlje pa na kraju i društveni ugled u nadi da će im osmišljeni proizvod ili usluga donijeti profit.

Ulazak u poduzetništvo ima svoje prednosti i mane. Neke od prednosti su: sloboda upravljanja i odlučivanja koju osjeti svaki poduzetnik koji posjeduje poduzeće, iskorištavanje punog

potencijala i stvaranje nove vrijednosti za zajednicu zbog otvaranja novih radnih mjesta. Ostvarivanje prihoda također se može navesti kao prednost, iako to nikad nije glavni motiv za ulazak u poduzetništvo. Premda sve prednosti koje su navedene mogu navesti na zaključak da je otvaranje vlastitog poduzeća lagano, u stvarnosti je drugačije. Iako poduzetnik može ostvariti naizgled veliku zaradu i osigurati sebi i svojoj obitelji sigurnost, isto tako može izgubiti uloženi kapital zbog lošeg poslovanja i poslovnih odluka. Takav scenarij uglavnom dovodi do velike količine stresa koja uzrokuje nisku kvalitetu života i ima posljedice na zdravlje.

Velik broj malih poduzeća koja se ne stignu izgraditi u srednja ili velika, propada u razdoblju od 3 godine od osnutka (Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2012.). Prije ulaska u posao trebale bi se analizirati prilike i prijetnje koje su vjerojatne te konkurentna poduzeća koja već imaju uhodani posao.

2.2. Pojam i obilježja poduzeća

Poduzeće je samostalna gospodarska, tehnička i društvena cjelina u vlasništvu određenih subjekata koja proizvodi dobra ili usluge za potrebe tržišta koristeći se odgovarajućim resursima i snoseći poslovni rizik radi ostvarivanja dobiti i drugih ekonomskih i društvenih ciljeva (Škrtić, 2006.). Poduzeća se dijele prema vlasništvu i veličini. Podjela prema vlasništvu je važna zbog načina upravljanja poduzećem te se razlikuju: privatna, javna, zadružna i mješovita. U privatnim poduzećima vlasnik uglavnom zapošljava manji broj djelatnika, a to su najčešće poznanici i članovi obitelji te se bave djelatnostima kao što su: ugostiteljstvo, uslužne djelatnosti ili trgovina na malo. Javna poduzeća mogu biti društvena, koja su najčešće u vlasništvu crkve, sindikata ili udruga te državna koja se bave djelatnostima od posebnog društvenog interesa. Zadruga osnivaju zadružna poduzeća radi obavljanja gospodarske djelatnosti koja je u interesu zadruga te takvim poduzećima upravljaju radnici ili zadrugari koji su osnovali radni odnos. U mješovitom vlasništvu nalaze se mješovita poduzeća koja su u vlasništvu privatnih osoba i države te je takva vrsta vlasništva najzastupljenija u zemljama u razvoju. S obzirom na podjelu prema veličini, poduzetnici se prema Zakonu o računovodstvu razvrstavaju na: mikro, male, srednje i velike. Pokazatelji na temelju koji se razvrstavaju su sljedeći:

1. Mikro poduzetnici su oni koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:
 - ukupna aktiva 2.600.000,00 kuna
 - prihod 5.200.000,00 kuna

– prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 10 radnika.

2. Mali poduzetnici su oni koji nisu mikro poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:

– ukupna aktiva 30.000.000,00 kuna

– prihod 60.000.000,00 kuna

– prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 50 radnika.

3. Srednji poduzetnici su oni koji nisu ni mikro ni mali poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:

– ukupna aktiva 150.000.000,00 kuna

– prihod 300.000.000,00 kuna

– prosječan broj radnika tijekom poslovne godine – 250 radnika.

4. Veliki poduzetnici su:

1. poduzetnici koji prelaze granične pokazatelje u najmanje dva od tri uvjeta srednjih poduzetnika

2. banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje i ostale (Zakon o računovodstvu, 2015.)

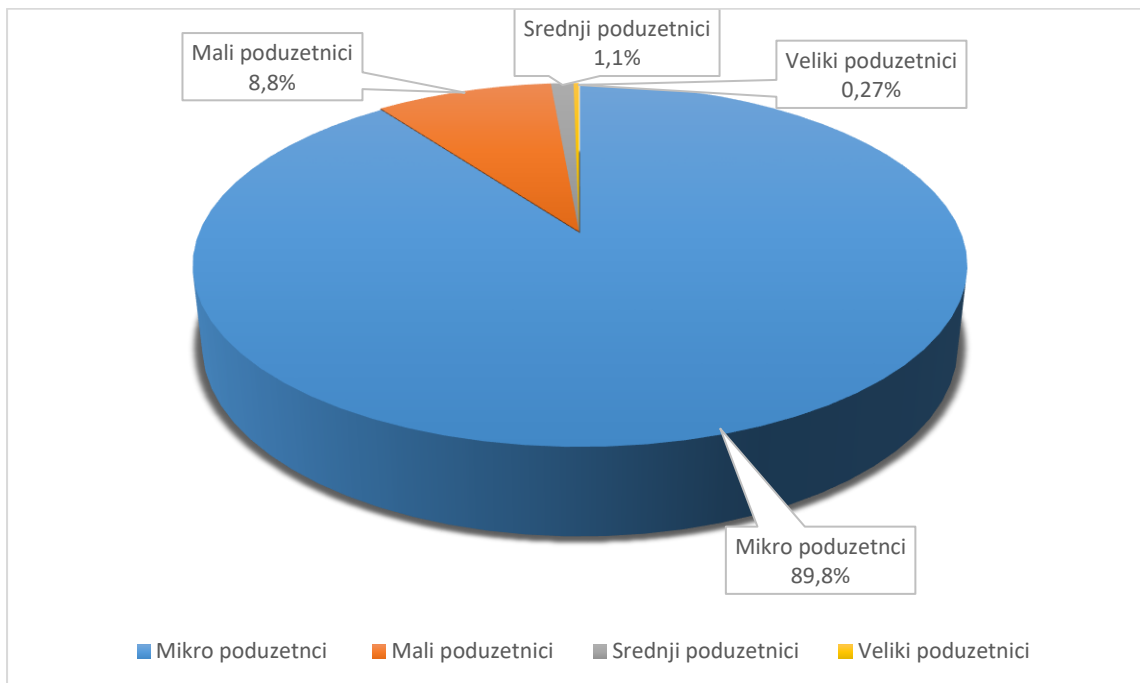
Obilježja poduzeća mogu imati značajan učinak na profitabilnosti kao što su: gospodarska grana poduzeća, veličina poduzeća, razdoblje odnosno godine djelovanja te vlasništvo. Također, u obilježja poduzeća ulazi i analiza ciljeva kod kojih je važno biti nepristran kako se informacije ne bi sagledale samo iz vlastite perspektive. Bez obzira na veličinu i vlasništvo, svako poduzeće bi trebalo prilagođavati ciljeve s obzirom na promjene u okruženju, poslovati transparentno i djelotvorno te se fokusirati na budućnost.

2.3. Poduzetništvo u Hrvatskoj

Poduzetništvo je čimbenik gospodarstva u razvijenim zemljama. S obzirom da se Republika Hrvatska klasificira kao zemlja u razvoju, potrebno je uvidjeti preduvjete koji bi omogućili brži razvoj poduzetnika kako bi se približila razvijenim zemljama. Neki od preduvjeta su: obrazovne, pravne, financijske i savjetodavne pretpostavke (HABOR, 2011.) Unatoč brojnim preprekama broj poduzetnika raste, upravo zbog projekata i programa poticanja putem lokalnih i državnih potpornih institucija. Velika prepreka ulaska u poduzetništvo je njezino financiranje. Mnogi početnici nemaju dovoljno znanja i iskustva kako bi aplicirali za potpore te se suočavaju

s manjkom financijskih sredstava. Upravo odluka o financiranju dugoročno utječe na uspjeh i opstanak poduzeća. Mala i velika poduzeća najčešće se koriste vanjskim izvorima financiranja, a najbrojniji su krediti i leasing financiranja (Leko, 2012.). U Republici Hrvatskoj komercijalne banke u ponudi imaju različite vrste kredita za financiranje malih i srednjih poduzeća. Bez obzira na brojnu ponudu bankarskih kredita postoji veliki problem financiranja rizičnijih pothvata kao što je pokretanje poslovanja. U 2019. godini u Republici Hrvatskoj najveći broj poduzeća čine mikro poduzetnici (89,8%), zatim mali poduzetnici (8,8%), srednji (1,1%), a najmanje ima velikih poduzetnika (0,27%). Zaključno navedenom, mala i srednja poduzeća čine 90% svih registriranih poslovnih subjekata (Fina, 2019.).

Slika 1. Struktura poduzetnika u Republici Hrvatskoj u 2019. godini

Izvor: Fina, 2019.

2.3.1. Pretpostavke razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj

Kao što je već navedeno, glavne pretpostavke razvoja poduzetništva su: pravne, financijske, obrazovne, znanstvene i savjetodavne. Pravne pretpostavke definiraju osnivanje, registraciju i naposljetku likvidaciju malih i srednjih trgovačkih društava. Takve pretpostavke čine zakoni i zakonski propisi o računovodstvu, reviziji i trgovačkim društvima. Uklanjanjem administrativnih prepreka pri osnivanju, poslovanju i razvoju poduzeća, poduzetnička

aktivnost mogla bi biti na puno višem nivou nego danas. Republika Hrvatska trebala bi osigurati zakonsku potporu osnivanju trgovačkih društava i ukloniti administrativne prepreke u procesu registracije poslovnih subjekata (Rajsman, Petričević, Marjanović, 2013.).

S obzirom da bez kapitala nije moguće pokrenutu poduzetnički pothvat, financijske pretpostavke su nužne. U Republici Hrvatskoj 2014. na snagu je stupio zakon o državnim potporama koji pod državne potpore obuhvaća potpore lokalnih i regionalnih uprava i samouprava te potpore od strane Europske unije (Narodne novine, 2014.). Državni programi financiranja obuhvaćaju davanje nepovratnih potpora, subvencioniranje kamata na kredite, davanje jamstava s ciljem poticanja novog zapošljavanja, povećanja broja inovacija, unapređenja konkurencije i povećanja efikasnosti (Škrtić, 2006.). Državne i regionalne institucije poput HAVOR-a i HAMAG-a također pružaju financijske potpore poduzećima. Njihov zadatak je pružiti financijsku pomoć mikro i malim trgovačkim društvima.

Obrazovne pretpostavke obuhvaćaju poslovno i stručno znanje koje se stječe u srednjim školama, na seminarima i tečajevima. Nažalost, obrazovni sustav već dugi niz godina zahtijeva reformu jer nije prilagođen poduzetnicima. Znanstvene pretpostavke podrazumijevaju sveučilišta, veleučilišta i druge znanstveno istraživačke institucije u sklopu kojih se provode istraživanja i razrađuju problemi iz područja poduzetništva. Iako neki fakulteti imaju kolegij poduzetništva u svojim kurikulumima to i dalje nije na zadovoljavajućoj razini.

Što se tiče savjetodavnih usluga, one uključuju savjetovanje za osnutak i registraciju malih i srednjih trgovačkih društava, savjetovanje za tekuće poslovanje, financije i investicije. U Republici Hrvatskoj postoje takve institucije kao što su poduzetnički inkubatori i centri za poduzetništvo.

2.3.2. Mala i srednja poduzeća u Republici Hrvatskoj

Kako u svijetu tako i u Republici Hrvatskoj, mala i srednja poduzeća pokreću suvremeno gospodarstvo. Uočava se kako ne nedostaje poduzetničke inicijative i želje za uspjehom, ali je vidljiv nezadovoljavajući intenzitet pokretanja poduzetničkih ideja i financijske snage navedenih poduzeća. Malo i srednje gospodarstvo stimulira privatno vlasništvo i generira

zapošljavanje. Najveći broj radnih mjesta stvara se upravo u malim i srednjim trgovačkim društvima. Ona potiču na inovacije i popunjavaju tržišne niše i konkurentnost te se na taj način promiče produktivnost u ekonomiji. Nažalost, nedostaje im strategija internacionalizacije poslovanja što znači da ne izvoze dovoljno u inozemstvo te ne stvaraju visoke dodane vrijednosti. Taj problem se u Republici Hrvatskoj prelijeva i na velika poduzeća jer ne postoji zadovoljavajući broj poduzeća u visokotehnološkoj branši. Ukoliko bi takva trgovačka društva postojala, potaknula bi mala i srednja poduzeća na razvoj takvih proizvoda ili usluga (Cvijanović, Marović, Sruck, 2008.). Također, postoji i problem nabave proizvoda i usluga. Većina poduzeća orijentirana je na strane dobavljače umjesto da se međusobno povežu domaći proizvođači i ponuđači usluga. Usprkos navedenim problemima, poduzetničko okruženje i djelovanje se poboljšava tijekom razdoblja, stoga bi trebalo nastaviti podupirati malo poduzetništvo.

2.3.3. Ograničenja razvoja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj

Kao što je već spomenuto, Republika Hrvatska je zemlja tranzicije te ju obilježava otežano kreditiranje na dugi rok, pravna, zakonska i administrativna ograničenja, neadekvatna infrastruktura i visoki tranzicijski izdaci. Kao najvažnija ograničenja mogu se navesti:

- neefikasan pravosudni sustav
- administrativne prepreke (duga i skupa procedura osnivanja poduzeća i procesa likvidacije)
- obrazovni sustav koji nije usredotočen na pitanja važna za mala i srednja poduzeća
- otežani uvjeti dobivanja kredita
- visoke kamatne stope (Cvijanović, Marović, Sruck, 2008).

Od spomenutih ograničenja najznačajniji je problem financiranja jer o njemu ovisi opstanak i daljnji razvoj poduzeća te se s tim problemom poduzetnici bore kroz cijeli radni vijek. S obzirom da su mala i srednja poduzeća obiteljska te su zaposlenici članovi uže ili šire obitelji ili pak bliski prijatelji, vrlo lako može doći do tenzija koje ograničavaju daljnji razvoj poduzeća. Razlozi zbog kojih dolazi do takvih situacija su:

- nedovoljno poznavanje tržišnih trendova i marketinških aktivnosti
- neformalne poslovne procedure koje dovode do improvizacija
- neadekvatna radna snaga bez zadovoljavajuće kvalifikacije budući da se na radna mjesta zapošljavaju članovi obitelji

- pitanje nasljeđivanja jer nadolazeće generacije nemaju afinitete za uključivanje u posao ili iskustava za preuzimanje istog

Iako se poduzeća susreću s brojim ograničenjima uslijed poslovanja, ovaj problem može se ublažiti mjerama države donošenjem zakona i programa koji olakšavaju svakodnevnu poduzetničku djelatnost. Također, brojni sukobi i tenzije mogu se izbjeći zapošljavanjem adekvatne radne snage s odgovarajućom kvalifikacijom, a ne po krvnom srodstvu.

2.4. Poduzetnička politika Europske unije i važnost poduzetništva za europsko gospodarstvo

Europa 2020 je desetogodišnja strategija Europske unije za rast i zapošljavanje s ciljem stvaranja uvjeta za pametan i održiv razvoj. Izlazak iz krize i stvaranje uvjeta za konkurentnije gospodarstvo istodobno su prioriteti strategije koje je usvojena 2010. godine (Europska unija, 2010.). U svrhu ostvarivanja postavljenih ciljeva potreban je veći broj poduzetnika, to jest poduzeća. Mjere koje se trebaju poduzeti na razini Europske unije navedene su u akcijskom planu te se zasnivaju na 3 stupa: razvoj poduzetničkog obrazovanja i osposobljavanja, stvaranje pravog poslovnog okruženja, promicanje poduzetnika kao uzora i dopiranje poduzetništva do određenih ciljnih skupina (Europska komisija, 2010.). Europskom poveljom o malim i srednjim poduzećima predsjednici država namjeravaju pretvoriti Europu u gospodarski fenomen temeljen na najkompetitivnijem i najdinamičnijem saznanju na svijetu. Aktualna strategija Europske unije usvojena je u siječnju 2019. godine s nazivom Održiva Europa do 2030. Strategija EU za narednih 10 godina temelji se na 17 ciljeva održivog razvoja koji su ključni za iskorjenjivanje siromaštva i osiguravanje mirnog i sigurnog života za buduće naraštaje. Također, usmjerena je na stvaranje kompetitivnog, sigurnog i energetski učinkovitog sustava kojemu je cilj smanjenje emisije stakleničkih plinova. U svrhu ostvarenja postavljenih ciljeva EU potiče privatne investicije u novu energetska infrastrukturu (Europska komisija, 2019.)

U strukturi malog i srednjeg poduzetništva Europske unije prevladavaju mikro poduzeća s manje od 10 zaposlenih (Vuković, 2012.). Ona su značajan izvor nosiv radnih mjesta te pridonose inovativnosti ekonomije generirajući gospodarski rast. Iznenađujuće je da zemlje kao što su Španjolska, Francuska i Italija ne ostvaruju zadovoljavajući izvoz u okviru malog i srednjeg poduzetništva, dok manje zemlje poput Slovenije, Estonije i Finske pokazuju veći angažman. Što se tiče Republike Hrvatske, ona također nedovoljno potiče izvoz. Europska unija nastoji predvidjeti strukturne promjene i stvoriti pozitivno okruženje za promicanje inovacija i razvoja, ali se stavovi stanovništva prema pokretanju poduzetničkih aktivnosti razlikuju između država članica. Upravo zbog toga postoji manja mjera poduzetničke dinamike u Europskoj uniji nego u SAD-u, premda broj malih i srednjih poduzeća iz godine u godinu raste (Bistričić, Agatić, 2011.).

Europska unija je definirala razne mjere, poticaje i radionice za financiranje malog i srednjeg poduzetništva. Najznačajniji su Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i

Europski strukturni i investicijski fond (Europska komisija, 2020.). Program COSME 2014. – 2020. u prvom redu je namijenjen malim i srednjim poduzetnicima te mu je cilj povećati konkurentnost europskih poduzeća. Navedeni program trebao bi pridonijeti povećanju EU BDP-a u iznosu od 1,1 milijardu eura godišnje, pomoći 40.000 europskih poduzeća u stvaranju i spašavanju radnih mjesta (Europski fondovi, 2020.). Zaključno navedenom, postoji još prostora i mogućnosti za poticanje i razvoj malog gospodarstva te je potrebno generirati sredstva i resurse na odgovarajući način kako bi se ostvario cilj integriranja.

3. Analiza sigurnosti i uspješnosti poslovanja na temelju podataka iz financijskih izvještaja

Analiza financijskih izvještaja je proces implementacije analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se informacije iz financijskih izvještaja koriste za učinkovito upravljanje. Informacije koje se nalaze u financijskim izvještajima pokazuju stanje ukupne aktive, pasive, prihoda i rashoda te se koriste kako podloga za stvaranje potpune slike o poslovanju poduzeća. Također su osnova za donošenje budućih poslovnih odluka te koriste investitorima i partnerima da odlučuju o ulaganjima i suradnji. Uz Zakon o računovodstvu, računovodstvo korisnika uređuje se i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja te Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (Zakon o računovodstvu, 2020.).

3.1.Svrha i važnost financijskog izvještavanja

Cilj financijskog izvještavanja jest pravovremeno informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i o uspješnosti poslovanja (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2020.). Računovodstvene informacije imaju značajnu funkciju kod donošenja poslovnih odluka što znači da su financijski izvještaji nositelji računovodstvenih informacija. Kvalitetno financijsko izvještavanje osigurava adekvatne informacije na temelju kojih njihovi korisnici donose odluke. Korisnici financijskih izvještaja u prvom redu su vlasnici poslovnog subjekta koji žele provjeriti je li menadžment poštivao zakonsku regulativu i računovodstvene politike prilikom sastavljanja financijskog izvještaja. U korisnike se ubrajaju i investitori kojima su financijski izvještaji od velike važnosti radi procjene rizika ulaganja te dobavljači i ostali vjerovnici kojima su informacije izvještaja bitne zbog pravodobne naplate potraživanja. Također, tu spadaju i dioničari koji na temelju relevantnih podataka odlučuju o prodaji ili kupnji dionica te radnici i sindikati. Značajan korisnik izvještaja je i javnost jer ona ostvaruje svoje interese u društvima kao što su banke i druge financijske institucije. S obzirom da u današnjem svijetu informacije predstavljaju jedan od najvažnijih resursa bitno je da su pouzdane i pravovremene. Između ostalog, značaj financijskog izvještavanja bitniji je od samih informacija jer komponente koje su prikazane u njima moraju izražavati ekonomsku stvarnost. Ako se realnost i objektivnost ne mogu utvrditi na odgovarajući način, neće doći ni do ostvarenja ciljeva financijskog izvještavanja te se stoga moraju razmotriti svi izvještaji kao cjelina, a ne samo pojedini dijelovi.

3.2. Obilježja temeljnih financijskih izvještaja

Financijski izvještaji često se opisuju kao kontrolna ploča koja pruža informacije razumljive onima koji se znaju služiti potrebnim instrumentima te ih prilagođavaju kako bi se dobiveni podaci razumjeli. Pod pojmom temeljni financijski izvještaji se uzima pet izvještaja:

- bilanca (izvještaj o financijskom položaju)
- račun dobiti i gubitka (izvještaj o uspješnosti poslovanja)
- izvještaj o novčanom toku
- izvještaj o promjenama vlasničke glavnice
- bilješke uz financijske izvještaje poslovanja (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2020.).

Svaki od izvještaja pruža prikaz stanja i poslovanja kao ishod upravljačkih odluka iz prethodnih razdoblja. Neki od navedenih su statičkog karaktera, a drugi dinamičkog. Izvještaji statičkog karaktera prikazuju situaciju u točno određenom trenutku, a dinamički predstavljaju promjene na komponentama izvještaja u određenom razdoblju. Izvještaji su međusobno povezani te se uvijek promatraju zajedno i govore o zdravstvenom stanju odabranog poduzeća. Uvijek se sastavljaju uz pretpostavku vremenski neograničenog poslovanja.

3.2.1. Bilanca

Bilanca je financijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala u određenom vremenskom trenutku (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2020.). Također, predstavlja financijsko stanje poduzetnika na određeni dan kao i dvostruki prikaz imovine koji obuhvaća pojavni oblik i porijeklo, odnosno vlasništvo. Temeljna značajka bilance je koncept dvostranog promatranja, odnosno bilančna ravnoteža imovine s jedna strane i obveza i kapitala s druge strane. U sagledavanju financijskog položaja bitna je struktura imovine, obveza i kapitala kao i njihova međuovisnost. Dok je cijela aktiva u pravnom vlasništvu poduzetnika, samo kapital prikazuje dio imovine koji je u stvarnom vlasništvu, a koji u tuđem. Zaključno navedenom, nužno je poznavati osnovne oblike imovine i izvora imovine kako bi se donijela kvalitetna ocjena financijskog položaja.

3.2.2. Račun dobiti i gubitka

Cilj svakog poslovanja je profitabilnost, a da li je taj cilj ostvaren i u kojoj mjeri vidljivo je iz računa dobiti i gubitka. Za razliku od bilance, u ovom financijskom izvještaju prikazuje se aktivnost poduzeća u definiranom vremenu. Prihodi, rashodi i njihova razlika, odnosno dobit

ili gubitak, osnovni su elementi izvještaja. Rashodi nastaju kao posljedica smanjenja imovine ili povećanja obveza te čine negativni element financijskog rezultata. Povećanje imovine ili smanjenje obveza dovodi do nastanka prihoda koji rezultira povećanjem kapitala. U Republici Hrvatskoj oblik bilance i računa dobiti i gubitka su propisani Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (Zakon o računovodstvu, 2020.).

3.2.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku prikazuje način uporabe novca i izvore njegova pribavljanja. Novac je bitna ekonomska kategorija i vrlo bitan ekonomski faktor u poslovanju poduzeća. Odakle novac dolazi i na koji način se troši pitanje je koje zanima svakog vlasnika. Ovaj izvještaj u korelaciji s ostalim izvještajima daje takve informacije. Postoje slučajevi u kojima poduzeće prikazuje pozitivan poslovan rezultat u računu dobiti i gubitka, a ima problema s podmirivanjem tekućih obveza. Kako bi osigurao kvalitetne informacije, navedeni izvještaj prikazuje se u nekoliko segmenata. Dobivaju se informacije u kojoj mjeri je poduzeće sposobno stvoriti novac iz poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti te je li to dovoljno za obavljanje normalnog poslovanja.

3.2.4. Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice prikazuje promjene na kapitalu između dva datuma bilance te sadržava promjene uloženog kapitala i zarađenog kapitala. Spomenute promjene odražavaju se na smanjenje ili povećanje neto imovine za vrijeme određenog razdoblja. Također, u navedenom izvještaju prikazuje se iznos dividendi koje su proknjižene kao isplaćene, iznos dividende po dionici te sveobuhvatna dobit. Srednja i velika poduzeća obvezna su sastavljati izvještaj o promjeni kapitala. Ukupni kapital poduzeća dijeli se na 6 stavaka: upisani kapital, premije na emitirane dionice, revalorizacijske rezerve, rezerve, zadržana dobit ili preneseni gubitak te dobit ili gubitak tekuće godine. Navedeni izvještaj prikazuje informacije o raspodjeli zarada na dio koji ostaje u poduzeću (zadržana dobit) i dio koji se isplaćuje vlasnicima. Investitorima je vrlo bitan izvještaj o promjeni vlasničke glavnice jer prikazuje događaje koji su doveli do promjene kapitala od početka do kraja obračunskog razdoblja.

3.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke sadrže dodatne i dopunske informacije koje objašnjavaju iznos i prirodu nekih pozicija iz prethodna 4 temeljna izvještaja. U bilješkama se nalaze pomoćne informacije koje nisu

prikazane u ostalim izvještajima, a neke od njih su: metoda koja se koristi prilikom izračuna amortizacije, računovodstvene politike, nominalna vrijednost izdanih dionica i duge. Uglavnom su koncipirane u 3 dijela: informacije o poduzeću, pojašnjenja pozicija u financijskim izvještajima te upotrijebljene računovodstvene politike. Upravo zbog toga daju iznimnu važnost pri razumijevanju ostalih financijskih izvještaja.

3.3. Regulatorni okvir za financijsko izvještavanje u Hrvatskoj

Zakonski okvir kojim se regulira računovodstvo poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj čini: Zakon o računovodstvu (ZOR), Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) te Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI). Zakon o računovodstvu prvi put stupa na snagu 1993. godine te se njime utvrđuje računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnji financijski izvještaji i konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, revizija godišnjih financijskih izvještaja, sadržaj godišnjih izvještaja, javna objava godišnjih financijskih izvještaja, Registar godišnjih izvještaja, te obavljanje nadzora (Zakon o računovodstvu, 2020.). Obveznici primjene Zakona o računovodstvu jesu trgovačka društva i trgovac pojedinac osnovani i djelujući sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima i svaka pravna i fizička osoba koja je obveznik poreza na dobit (Zakon o računovodstvu, 2020.) Prema novom zakonu, poslovni subjekti grupiraju se na: mikro, male, srednje i velike ovisno o kriterijima na kraju poslovne godine koji su navedeni u 2. poglavlju. Srednji, mali i mikro poduzetnici po ZOR-u obvezni su primjenjivati HSFI-je te su dužni sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke. Veliki poduzetnici i oni čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi dužni su primjenjivati MSFI-je.

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja su usvojena opća načela o pripremanju, priznavanju i prezentiranju računovodstvenih komponenata poslovnih subjekata. Koriste se u kontinentalnim računovodstvenim sustavima te ih donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde. Njihovi korisnici dužni su sastavljati sve temeljne financijske izvještaje. S obzirom da je tematika kojom se bave standardi vrlo složena i podložna promjenama koje se konstantno odvijaju u današnjem poslovanju, standardi se također mijenjaju u skladu s novonastalim situacijama.

Odbor za standarde financijskog izvještavanja u skladu sa Zakonom o računovodstvu donio je Hrvatske standarde financijskog izvještavanja koji se zasnivaju na domaćoj praksi i MSFI-jima. Jedan od glavnih ciljeva uspostave HSFI-ja je pojednostaviti i olakšati razumijevanje MSFI-jeva tijekom sastavljanja izvještaja. Poslovni subjekti koji primjenjuju HSFI-je trebaju navesti u bilješkama izjavu o njihovoj primjeni. Izvještavanje malih i srednjih poduzeća propisano je kroz 17 standarada koji se temelje na razradi računovodstvenih načela (Zakon o računovodstvu, 2020.).

3.4. Regulatorni okvir za financijsko izvještavanje u Sloveniji

Regulativa računovodstva u Republici Sloveniji definirana je: Zakonom o trgovačkim društvima, Zakonom o računovodstvu, Slovenskim računovodstvenim standardima (SRS) i Međunarodnim računovodstvenim standardima. Zakon o trgovačkim društvima je fundamentalni zakon prava trgovačkih društava u Sloveniji koji se nerijetko proglašava Europskim ustavom zbog svoje značajnosti (Uradni list, 2016.). Najvažnija izmjena ovog zakona bila je 2006. godine kada se zakon prilagodio zakonodavstvu Europske unije. Prema Zakonu o trgovačkim društvima poslovni subjekti se razvrstavaju na: mikro, male, srednje i velike.

Mikro poduzeće je društvo koje ispunjava dva od tri sljedeća kriterija:

- prosječni broj zaposlenih tijekom financijske godine ne prelazi 10 zaposlenika,
- neto prihod od prodaje ne prelazi 2.000.000,00 eura, i
- vrijednost imovine ne prelazi 2.000.000,00 eura.

Malo poduzeće je društvo koje nije mikro društvo prema prethodnom stavku i koje ispunjava dva od tri sljedeća kriterija:

- prosječni broj zaposlenih tijekom financijske godine ne prelazi 50 zaposlenika,
- neto prihod od prodaje ne prelazi 8.800.000,00 eura i
- vrijednost imovine ne prelazi 4.400.000,00 eura.

Srednje poduzeće je društvo koje nije mikro društvo ni malo društvo iz prethodnih stavaka i koje ispunjava dva od tri sljedeća kriterija:

- prosječni broj zaposlenih tijekom financijske godine ne prelazi 250 zaposlenika,
- neto prihod od prodaje ne prelazi 35.000.000 eura, i
- vrijednost imovine ne prelazi 17.500.000,00 eura.

U velika poduzeća spadaju: banke, osiguravajuća društva, burze vrijednosnih papira te trgovačka društva koja sukladno Zakonu o trgovačkim društvima moraju pripremiti

konsolidirano godišnje izvješće (Uradni list, 2016.). S obzirom na veličinu poslovnog subjekta, ovim zakonom se definira koji računovodstveni standardi će se primjenjivati u praksi.

Opća računovodstvena pravila izložena su u članku 54. Zakona o trgovačkim društvima te se primjenjuju na profitni sektor odnosno privatna poduzeća koja su dužna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje na temelju Slovenskih računovodstvenih standarada. Za proračunske korisnike i neprofitne organizacije koje ne vode poslovne knjige u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima, Zakonom o javnim ustanovama i Zakonom o udrugama koriste se članakom 1. Zakona o računovodstvu (Ministarstvo financija Republike Slovenije, 2021.).

Slovenske računovodstvene standarde donosi Slovenski institut za reviziju. Primjenjuju se od 2006. godine te su namijenjeni mikro, malim i srednjim poslovnim subjektima. Uređuju sustav provođenja računovodstva jer sadrže pravila struke kao što su: izrada računovodstvenih proračuna, vođenje poslovnih knjiga te evidentiranje knjigovodstvenih transakcija. Prvenstveno su izrađeni zbog primjene u poduzećima, ali njima se koriste i državne organizacije, instituti te samostalni poduzetnici. Slovenski računovodstveni standardi naročito definiraju: strukturu izvještaja o novčanom toku i promjeni glavnice, pravila o vrednovanju knjigovodstvenih stavki, objašnjenja koja se trebaju navesti u bilješkama, a koja se odnose na određene komponente financijskih izvještaja. Za razliku od HSFI-ja SRS broji skoro duplo više standarada, točnije 28 (Uradni list, 2016.).

Republika Slovenija primjenjuje jednake Međunarodne standarde kao i Republika Hrvatska. Obveznu primjenu MSFI-ja imaju velika poduzeća, banke te osiguravajuća društva za sve konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje. U Republici Sloveniji prihvaćeno je korištenje MSFI-ja za sve vrste društava za nekonsolidirane izvještaje i konsolidirane izvještaje za poslovne subjekte čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi ukoliko uprava društva odluči koristiti isti 5 uzastopnih godina.

3.5. Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja

U procesu analize financijskih izvještaja moguće je koristiti se čitavim nizom različitih postupaka, koji su, prije svega, utemeljeni u raščlanjivanju i uspoređivanju (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2020.). U većini slučajeva analiza se realizira pomoću

strukturnih i komparativnih financijskih izvještaja te pomoću financijskih pokazatelja. Orijentirana je na kvantitativne financijske podatke koji proizlaze iz financijskog upravljanja, upravljačkog računovodstva i financijskog računovodstva. Poslovni subjekti se obvezuju na objavljivanje mjera i procjene stavki financijskih izvještaja. Također, postoje slabosti analize koje se očituju u izmjeri i procjeni komponenata. Jedna od slabosti je kada se analiza putem financijskih pokazatelja ne uspoređuje sa drugim poduzećima pa se ne mogu dobiti realni rezultati. Stoga je bitno razumjeti važeće računovodstvene prakse i standarde kako bi se osigurala djelotvorna analiza.

Slika 2. Temeljni instrumenti i postupci financijske analize

Izvor: Izrada autora uz pomoć (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2020.)

3.5.1. Obilježja postupaka analize financijskih izvještaja

Kao što je već spomenuto, analiza financijskih izvještaja zasniva se na uspoređivanju i sagledavanju informacija koje su prikazane u izvještajima. Horizontalna i vertikalna analiza omogućavaju procjenu stanja uspješnosti i sigurnosti poduzeća, ali ne u potpunosti. Kvalitetnije rezultate daju pokazatelji, skupine pokazatelja, sustav pokazatelja ili zbrojni pokazatelji.

Komparativni izvještaji poduzeća koriste se kao osnova za provedu horizontalne analize te se mogu uspoređivati. U većini slučajeva podaci bilance i računa dobiti i gubitka tijekom više obračunskih razdoblja prikazuju se u tabličnoj formi te ih je na taj način lakše uspoređivati. Horizontalnom analizom pokušava se uvidjeti dinamika promjene komponenti temeljnih izvještaja. Prilikom uspoređivanja određuje se neka godina kao baza te se svi podaci uspoređuju s obzirom na ostvarene rezultate bazne godine. Za interpretacije dobivenih rezultata potrebni su standardi s kojima se podaci mogu uspoređivati, točnije prema kojima se može

prosuđivati jesu li rezultati do kojih su došli zadovoljavajući ili ne. Navedeni standardi uključuju: uspješnost i sigurnost poslovanja poduzeća, uspješnost i sigurnost poslovanja konkurenata, pokazatelje djelatnosti poduzeća. Ukoliko se uspoređuju podaci jednog poduzeća kroz određena razdoblja i ako se dođe do zaključka da su se prihodi kroz godine povećali, a rashodi smanjili dolazi do povećanja dobiti. Stvorena zadržana dobit utječe na promjenu strukture bilance u korist kratkotrajne imovine, povećanja radnog kapitala i likvidnosti, a u pasivi dolazi do povećanja temeljnog kapitala zbog preraspodjele dobiti. Kada se zadržana dobit reinvestira u poslovanje to se prikazuje kao povećanje kratkotrajne imovine u stavkama zaliha, kratkotrajne financijske imovine ili novca u banci i blagajni jer se smatra da bi takva reinvestirana dobit trebala poslužiti za unaprjeđenje poslovanja i učvršćivanje položaja društva. Iako navedena situacija navodi na zaključak da se likvidnost poduzeća popravila, to se ne može sa sigurnošću utvrditi dok se dobiveni rezultati ne usporede s konkurencijom ili prosjekom djelatnosti.

Strukturni financijski izvještaji koriste se kao baza za provedbu vertikalne analize. Ovom analizom osigurava se pregled strukture financijskih izvještaja koja osigurava međusobno uspoređivanje određenih komponenata izvještaja zbog detektiranja oscilacija. Strukturiranje bilance se odvija na način da se odredi bazna komponenta izvještaja koja se izjednačava sa 100. Bazne komponente u većini slučajeva su aktiva i pasiva. Zatim se ostale komponente strukture izračunavaju kao postotak od bazne. Na sličan način odvija se i strukturiranje računa dobiti i gubitka, a za bazne komponente uzimaju se ukupni prihodi (Bolfek i drugi, 2012.). Ova analiza značajna je u situacijama inflacije i deflacije kada apsolutni brojevi ne mogu prikazati pravo stanje i u situacijama usporedbe poslovanja s konkurentima.

3.5.2. Pojam financijskih pokazatelja

Financijski pokazatelji se koriste kao podloga za donošenje poslovnih odluka, planova, projekcija za buduća razdoblja. Pokazatelj se može definirati kao racionalni ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli) s drugom ekonomskom veličinom (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2020.). Bitno je spomenuti da nema smisla stavljati u odnos bilo koje ekonomske veličine, stoga se zaključuje da ipak postoje neki preduvjeti za izračun pokazatelja. S obzirom na vremensku komponentnu pokazatelji su podijeljeni su u dvije grupacije: prva grupacija pokazatelja uključuje poslovanje

subjekta unutar godine dana i koriste se podaci iz izvještaja o dobiti, a druga se odnosi na pojedini trenutak koji je preklapa s datumom kompletiranja bilance. U tablici 1. prikazane su formule za izračun svakog od pokazatelja koji će se koristiti za analizu poslovanja konkurenata u poglavlju 5.

Najbitniji pojedinačni pokazatelji su:

- pokazatelji likvidnosti koji mjere mogućnost poslovnog subjekta da podmiri dospjele kratkoročne obveze
- pokazatelji zaduženosti koji mjere u kojoj mjeri se poslovni subjekt financira iz tuđih izvora
- pokazatelji aktivnosti koji mjere efikasnost upotrebe resursa kod poduzeća
- pokazatelji ekonomičnosti koji prikazuju koliko prihoda se ostvari po jedinici rashoda
- pokazatelji profitabilnosti koji mjere povrat uloženog kapitala
- pokazatelji investiranja koji mjere efikasnost ulaganja u dionice

• **Pokazatelji likvidnosti**

Likvidnost se definira kao svojstvo nenovčanih sredstava koja se transformiraju u gotovinu te da li ih ima dovoljno za pokrivanje obveza. S obzirom da se na temelju pokazatelja može zaključiti posluje li poduzeće uspješno ili ne, pokazatelj likvidnosti je među prvima korišten tijekom analize financijskih izvještaja. Najčešći pokazatelji likvidnosti su: koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti.

Koeficijent trenutne likvidnosti često dovodi do krivog zaključka da poduzeće nema problema s likvidnošću, što zapravo nije točno. Takav zaključak se donosi jer pokazatelj prikazuje trenutnu sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne obveze. Pokazatelj ubrzane likvidnosti bi trebao biti veći od 1 što znači da bi poduzeće trebalo imati minimalno onoliko brzo unovčive imovine koliko ima kratkoročnih obveza. Najvjerodostojniji pokazatelj je koeficijent tekuće likvidnosti. Njegova vrijednost bi trebala biti veća od 2 ako poduzeće održava stabilnu razinu tekuće likvidnosti, što znači da poduzeće treba imati dva puta više kratkotrajne imovine od kratkoročnih obveza ako ne želi ostati bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza. To znači da poduzeće ima dvostruku više gotovine, potraživanja i zaliha nego što su kratkoročne obveze koje dolaze na naplatu. Poduzeća mogu likvidnost održavati i s koeficijentom koji je

ispod 2, ali isto tako mogu imati i problema s likvidnošću iako je koeficijent tekuće likvidnosti iznad referentne vrijednosti. Potrebno je sagledati sve čimbenike koji utječu na likvidnost poduzeća kao što su: vrsta djelatnosti (ako se poduzeće bavi proizvodnjom brodova trebalo bi imati što viši koeficijent tekuće likvidnosti ako želi održavati tekuću likvidnost, dok je kod poduzeća koje se bavi proizvodnjom pekarskih proizvoda niži koeficijent prihvatljiv zbog visokog obrtaja zaliha), struktura imovine, struktura obveza te aktivnost poduzeća.

- **Pokazatelji zaduženosti**

Pokazatelji zaduženosti prikazuju financijsku strukturu bilance. Koeficijent zaduženosti, vlastitog financiranja i financiranja objašnjavaju koliko se imovine financira iz tuđih, a koliko iz vlastitih izvora. Pokriće troškova kamata govori koliko puta su rashodi od kamata pokriveni iz bruto dobiti prije kamata, a faktor zaduženosti prezentira koliko godina je potrebno da se iz zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmire sve obveze. Računaju se na temelju informacija iz računa odbiti i gubitka. Stupnjevi pokrića I i II prikazuju pokriće dugotrajne imovine dugoročnim obvezama (Gulin, Tušek, Žager, 2004.). Stupanj pokrića I govori o pokriću dugotrajne imovine kapitalom, a stupanj pokrića II o pokriću dugotrajne imovine kapitalom uvećanim za dugoročne obveze. Ako je vrijednost pokazatelja stupnja pokrića II veća od 1 znači da je dio dugoročnih izvora iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine.

- **Pokazatelji aktivnosti**

Pokazatelji aktivnosti mjere efikasnost poduzeća u upotrebi raspoloživih resursa. Prepoznatljivi su pod nazivom koeficijenti obrtaja ,a prikazuju koliko brzo imovina cirkulira poduzećem te je poželjno da je navedeni koeficijent što veći. Pokazatelji aktivnosti prikazuju i trajanje naplate potraživanja u danima koje bi trebalo biti što manje ako poduzeće posluje uspješno.

- **Pokazatelji ekonomičnosti**

Pokazatelji ekonomičnosti prikazuju koliko prihoda se ostvari po jedinici rashoda što dovodi to zaključka da se navedeni pokazatelji računaju iz računa dobiti i gubitka. Ekonomičnost ukupnog poslovanja mjeri odnos ukupnih prihoda i rashoda, a za detaljniju analizu koriste se

pokazatelji ekonomičnosti poslovanja i financiranja koji prikazuju utjecaj na ukupnu ekonomičnost.

- **Pokazatelji profitabilnosti**

Pokazatelji profitabilnosti prikazuju efikasnost poslovanja u pogledu ulaganja te čine najvažniji dio analize. Mjere sposobnost poduzeća da ostvari povrat uloženog kapitala ili što veći financijski efekt uz što manje uloženih investicijskih sredstava. Izračunava se iz podataka koji su dostupni u bilanci i računu dobiti i gubitka te na taj način prikazuju ukupan ishod upravljanja likvidnosti, imovinom i dugom na mogućnosti stvaranja profita te se izražavaju u postotku (Gulin, Tušek, Žager, 2004.).

Tablica 1. Izračun financijskih pokazatelja

FINANCIJSKI POKAZATELJI	BROJNIK	NAZIVNIK
POKAZATELJI LIKVIDNOSTI		
KOEFICIJENT TRENUTNE LIKVIDNOSTI	novac	kratkoročne obveze
KOEFICIJENT UBRZANE LIKVIDNOSTI 1	novac + potraživanja	kratkoročne obveze
KOEFICIJENT UBRZANE LIKVIDNOSTI 2	kratkotrajna imovina - zalihe	kratkoročne obveze
KOEFICIJENT TEKUĆE LIKVIDNOSTI	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
KOEFICIJENT FINANCIJSKE STABILNOSTI	dugotrajna imovina	dugoročne obveze + kapital
POKAZATELJI ZADUŽENOSTI		
KOEFICIJENT ZADUŽENOSTI	ukupne obveze	ukupna imovina
KOEFICIJENT VLASTITIOG FINANCIRANJA	kapital	ukupna imovina
KOEFICIJENT FINANCIRANJA	ukupne obveze	kapital
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	bruto dobit + kamate	kamate
FAKTOR ZADUŽENOSTI	ukupne obveze	zadržana dobit + amortizacija
STUPANJ POKRIĆA 1	kapital	dugotrajna imovina
STUPANJ POKRIĆA 2	kapital + dugoročne obveze	dugotrajna imovina
POKAZATELJI AKTIVNOSTI		
KOEFICIJENT OBRTAJA UKUPNE IMOVINE	ukupni prihodi	ukupna imovina
DANI VEZIVANJA UKUPNE IMOVINE	365	keof. obrtaja ukupne imovine
KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOTRAJNE IMOVINE	ukupni prihodi	kratkotrajna imovina
DANI VEZIVANJA KRATKOTRAJNE IMOVINE	365	keof. obrtaja kratkotrajne imovine
KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOROČNIH POTRAŽIVANJA	poslovni prihodi	kratkoročna potraživanja
TRAJANJE NAPLATE KRATKOROČNIH POTRAŽIVANJA	365	keof. obrtaja kratkoročnih
KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	poslovni prihodi	potraživanja od kupaca
TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA OD KUPACA	365	keof. obrtaja potraživanja od kupaca
POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI		
EKONOMIČNOST UKUPNOG POSLOVANJA	ukupni prihodi	ukupni rashodi
EKONOMIČNOST POSLOVNIH AKTIVNOSTI	poslovni prihodi	poslovni rashodi
EKONOMIČNOST FINANCIRANJA	financijski prihodi	financijski rashodi
POKAZATELJI PROFITABILNOSTI		
BRUTO MARŽA PROFITA	bruto dobit + kamate	ukupni prihodi
NETO MARŽA PROFITA	neto dobit + kamate	ukupni prihodi
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	bruto dobit + kamate	ukupna imovina
NETO RENTABILNOST IMOVINE	neto dobit + kamate	ukupna imovina
RENTABILNOST VLASTITIOG KAPITALA	neto dobit	kapital

Izvor: izrada autora na temelju (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2020.)

4. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o.

Analiza financijskih izvještaja provest će se na razdoblju od 5 godina (2015.-2019.) na temelju javno dostupnih financijskih izvještaja poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o. koji su objavljeni na internetskim stranicama Fine i Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidencije in storitve (AJPES-a). Prije same analize uspješnosti i sigurnosti poslovanja odabranih poduzeća neophodno je istaknuti glavne karakteristike drvne industrije te osnovne informacije o poduzeću. U ovom poglavlju koriste se tehnike horizontalne i vertikalne analize te će se ocijeniti uspješnost hrvatskog poduzeća u odnosu na slovensko.

4.1. Specifičnosti djelatnosti drvne industrije u Hrvatskoj i Sloveniji

Promatrajući svjetsko tržište, javlja se velika potražnja za vrhunskim proizvodima od drva pa tako i u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji. S obzorom da se broj velikih poslovnih subjekata smanjuje tijekom godina, to omogućuje mikro i malim poduzetnicima ulazak u ovu branšu (Digitalna komora, 2019.). Broj velikih poduzeća se smanjuje zbog financijskih razloga što je u skladu s poslovnim ciklusom djelatnosti budući da je on duži u odnosu na druge djelatnosti. Drvoprađivački sektor se prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti sastoji od sljedećih djelatnosti:

- (C16) Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala
- (C31) Proizvodnja namještaja

4.1.1. Drvna industrija u Republici Hrvatskoj

Tijekom zadnjih nekoliko godina povećalo se investicijsko ulaganje u pilane, tj. male pilane koje su nastale zbog brzog obrtaja u proizvodnji te bilježe dobar izvor prihoda prvenstveno zbog apsurdnog odnosa ponude, potražnje i cijena konkurencije. Iako se vlasnici pilana susreću s nedostatnom ponudom oblovine, cijene šumarskih proizvoda se s godinama smanjuju, a postoji velika potražnja za kvalitetnim proizvodima od drva. Ipak male pilane imaju nedovoljan stupanj iskorištenosti drvne mase, odnosno ne proizvode dovoljno proizvoda veće vrijednosti što ne ide u prilog ovom sektoru. Industrija namještaja jedan je od najvažnijih elemenata drveno prerađivačkog sektora, ali se u nju nije ulagalo zbog dužeg ciklusa prerade, za razliku od pilana, te se ne ostvaruje zadovoljavajuću dobit. Ovaj sektor za sada stagnira i najznačajniji dio

finalnih proizvoda se plasira kao proizvod inozemnih kupaca kroz velike prodajne lance (Jelačić, Pric, Hornakova, 2008.).

Svi poslovni subjekti koji se bave preradom drva i proizvodnjom namještaja od drva pripadaju drvoprerađivačkom sektoru Republike Hrvatske. Često se naglašava kako je drvni sektor strateška grana hrvatskog gospodarstva. U 2019. godini u djelatnosti drvne industrije zaposleno je oko 27.500 djelatnika, što čini oko 3,5% BDP-a i 9% ukupnog hrvatskog izvoza.

Kao što je prikazano u tablici 2., broj registriranih poslovnih subjekata u djelatnosti C16 je 1.195 te je vidljivo da najveći broj poduzeća pripada skupini mikro poduzeća. Djelatnost koja je klasificirana kao C31 broji 865 poslovnih subjekata te ih također najviše spada u mikro poslovne subjekte.

Tablica 2. Broj gospodarskih subjekata za preradu drva i proizvodnju namještaja u 2019. godini u Republici Hrvatskoj

Broj poslovnih subjekata u djelatnosti	Mikro	Mali	Srednji	Veliki	Ukupno
(C16) Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	909	237	43	6	1.195
(C31) Proizvodnja namještaja	749	92	19	5	865

Izvor: Digitalna komora, 2019.

Tablica 3. Broj zaposlenih u drvnjoj industriji 2019. godini u Republici Hrvatskoj

Broj zaposlenih u drvnjoj industriji	Mikro	Mali	Srednji	Veliki	Ukupno
(C16) Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	2.737	5.988	5.732	2.357	16.814
(C31) Proizvodnja namještaja	1.929	2.488	3.575	2.708	10.700

Izvor: Digitalna komora, 2019.

4.1.2. Drvna industrija u Republici Sloveniji

Drvna industrija rangirana je među prve dvije trećine najvažnijih gospodarskih djelatnosti u Republici Sloveniji. Ako se uzme u obzir broj zaposlenih, ostvareni prihod te dodana vrijednost koju poduzeća ostvaruju, zaključuje se da je drvna industrija gotovo dvostruko važnija nego u drugim zemljama članicama EU. Međutim, produktivnost u ovoj djelatnosti je skoro dvostruko manja nego kad se uzme prosjek drugih europskih zemalja. Jedan od značajnijih problema je međunarodna konkurentnost, nedovoljna radna snaga te velika zaduženost u poduzećima. Slovenska poduzeća drvne industrije mogu se poistovjetiti s hrvatskim poduzećima jer također proizvode poluproizvode ili proizvode male vrijednosti. U 2019. godini registrirano je 2.079 poduzeća koja se bave djelatnostima C 16 i 1.169 poslovnih subjekata koja se bave djelatnostima C 31. Iz navedenog se zaključuje da Republika Slovenija ima više registriranih poduzeća koja se bave preradom drva i proizvodnjom namještaja nego Hrvatska (Kocjančić, Bojanec, 2011.).

Tablica 4. Broj gospodarskih subjekata za preradu drva i proizvodnju namještaja u 2019. godini u Republici Sloveniji

Broj poslovnih subjekata u djelatnosti	Mikro	Mali	Srednji	Veliki	Ukupno
(C16) Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	1.909	145	25	0	2.079
(C31) Proizvodnja namještaja	1.053	103	10	3	1.169

Izvor: SiStat, 2019.

4.2. Obilježja poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o.

Poslovni subjekt Iverpan d.o.o. pripada skupini srednjih poduzetnika, a osnovan je 1991. godine sa središtem u Goričici. Primarna djelatnost poduzeća je prerada drva, proizvodnja proizvoda od drva i pluta, proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala te proizvodnja namještaja i ostala prerađivačka industrija. Poduzeće uspješno posluje od osnivanja i zarada mu je konstantna dugi niz godina (Iverpan, 2021.). Do rasta poduzeća došlo je zahvaljujući novim tehnologijama u proizvodnim procesima za koje je dobilo nagradu Zagrebačke županije. U ovom trenutku poduzeće ima najmoderniji pogon za obradu pločastog materijala na području

Republike Hrvatske. Također, prate trendove te koriste kvalitetne i održive materijale. Posluju na domaćem tržištu, ali imaju klijente i u inozemstvu. Iako u postojećim uvjetima postoji mnogo izazova, prisutna je želja za povećanjem obujma poslovanja na zemlje regije i zemlje članice EU.

Iverpan d.o.o. nema druge podružnice niti ima vlastite udjele, ali ostvaruje povezanost s društvima Iverpan idea d.o.o. i Ekomobilis d.o.o. u smislu odredaba Zakona o trgovačkim društvima. Primarni je cilj poduzeća osigurati sposobnost nastavka poslovanja, pružiti veći broj radnih mjesta, ostvariti prinos vlasnicima kao i zadovoljiti kapitalne zahtjeve. Računovodstvene politike usklađene su sa Zakonom o računovodstvu i računovodstvenim načelima te su financijski izvještaji iskazani u HRK. Poduzeće priprema svoje izvještaje u skladu s HSFI-evima. Na kraju 2019. godine u poduzeću je zaposleno 186 djelatnika.

Poslovni subjekt Slovenijales trgovina d.o.o. također je klasificiran kao srednje poduzeće. Upravo zbog takve klasifikacije moguće ga je uspoređivati s odabranim hrvatskim konkurentom. Osnovan je 1991. godine sa sjedištem u Ljubljani. Misija poduzeća je prerada drva i prodaja proizvoda od drva kao i pružanje usluga obrade istih koristeći se novim tehnologijama kako bi zadovoljili zahtjeve maloprodaje i veleprodaje na domaćem i inozemnom tržištu. Što se tiče prioriteta poduzeća, oni se ne razliku bitno od Iverpanovih. Također im je cilj povećati postotak izvoza u zemlje članice EU, stvoriti više radnih mjesta i veću dobit. Na domaćem tržištu Slovenijales trgovina d.o.o. je lider u svojoj branši, a ciljno tržište su im veleprodajni klasteri i industrijska poduzeća koja posluju u drvnoj industriji. Poduzeće posluje u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima i nacionalnim računovodstvenim standardima te su financijski izvještaju prikazani u eurima.

Poduzeće Slovenijales trgovina kupuje udjele poduzeća Jelovica Hiše d.o.o. te ima udio u njezinoj dobiti. Bitno je spomenuti da je poduzeće Slovenijales d.o.o. u 2016. godini otkupilo od Triglava d.d. udjele poduzeća Slovenijales trgovine d.o.o. te je od tada njezin stopostotni vlasnik. Također u 2016. godini Slovenijales trgovina d.o.o. provodi akviziciju poduzeća Jelovica Okna d.o.o. Navedeni događaji vidljivi su iz bilance društva koja je prikazana u tablici 6.

4.3. Analiza komparativnih financijskih izvještaja

Postupak horizontalne analize bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o. prikazan je u tablicama ovog poglavlja. Kao što je već spomenuto, financijski izvještaji slovenskog poduzeća iskazani su u eurima te su konvertirani u nacionalnu valutu Republike Hrvatske zbog lakše i kvalitetnije usporedbe. Konverzija se izvršila na način da su iznosi razdoblja pomnoženi s pripadajućim srednjim tečajem HNB-a. Analiza obuhvaća razdoblje 2015. – 2019. godine te su istaknuti najvažniji dijelovi bilance i računa dobiti i gubitka. Horizontalne analize prikazuju postotna povećanja ili smanjenja tekuće godine u odnosu na bazu.

4.3.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Iverpan d.o.o.

Na temelju podataka iz tablice 5. i 6. vidljiva je dinamika kretanja pozicija bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Iverpan d.o.o. Promijene horizontalne analize su iskazane u postotnim povećanjima ili smanjenjima tekućih godina u odnosu na prethodne.

Tablica 5. Horizontalna analiza bilance društva Iverpan d.o.o.

OPIS	2015.	2016.	%Δ 2015./2016.	2017.	%Δ 2016./2017.	2018.	%Δ 2017./2018.	2019.	%Δ 2018./2019.
AKTIVA									
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	16.562.623	16.826.286	1,59%	39.975.207	137,58%	41.770.704	4,49%	51.584.678	23,49%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	144.247	160.560	11,31%	114.349	-28,78%	352.165	207,97%	320.712	-8,93%
II.MATERIJALNA IMOVINA	16.091.771	16.339.131	1,54%	39.534.263	141,96%	41.091.944	3,94%	50.341.667	22,51%
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	326.595	326.595	0,00%	326.595	0,00%	326.595	0,00%	922.299	182,40%
1. Ostala dugotrajna financijska imovina	326.595	326.595	0,00%	326.595	0,00%	326.595	0,00%	922.299	182,40%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	20.197.331	23.149.136	14,61%	26.050.458	12,53%	31.741.509	21,85%	30.309.268	-4,51%
I. ZALIHE	12.388.965	12.379.970	-0,07%	15.322.698	23,77%	16.368.493	6,83%	18.102.398	10,59%
1. Trgovačka roba	12.388.965	12.379.970	-0,07%	15.322.698	23,77%	16.368.493	/	18.102.398	10,59%
II. POTRAŽIVANJA	5.127.745	5.703.162	11,22%	5.364.601	-5,94%	6.158.906	14,81%	6.800.896	10,42%
1. Potraživanja od kupaca	5.096.644	5.043.023	-1,05%	5.240.932	3,92%	6.158.906	17,52%	6.025.071	-2,17%
institucija	18.875	465.323	2365,29%	75.455	-83,78%	52.604	-30,28%	612.644	1064,63%
3. Ostala potraživanja	12.226	194.816	1493,46%	48.214	/	21.427	-55,56%	47.945	123,76%
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	232.683	27.750	-88,07%	5.375	-80,63%	0	-100,00%	1.000	/
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	2.447.938	5.038.254	105,82%	5.357.784	6,34%	9.140.079	70,59%	5.404.974	-40,87%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG	75.606	83.490	10,43%	91.131	9,15%	111.728	22,60%	134.340	20,24%
E)UKUPNO AKTIVA	36.835.550	40.058.912	8,75%	66.116.796	65,05%	73.623.941	11,35%	82.028.286	11,42%
PASIVA	2015.	2016.	%Δ 2015./2016.	2017.	%Δ 2016./2017.	2018.	%Δ 2017./2018.	2019.	%Δ 2018./2019.
A) KAPITAL I REZERVE	18.493.045	21.339.276	15,39%	24.626.270	15,40%	28.183.989	14,45%	29.445.448	4,48%
I. TEMELJNI KAPITAL	5.000.000	5.700.000	14,00%	7.800.000	36,84%	7.800.000	0,00%	7.800.000	0,00%
II. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENEŠENI GUBITAK	10.355.438	12.457.691	20,30%	13.139.276	5,47%	16.226.270	23,49%	20.383.989	25,62%
1. Zadržana dobit	10.355.438	12.457.691	20,30%	13.139.276	5,47%	16.226.270	23,49%	20.383.989	25,62%
III. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE	3.132.252	3.181.585	1,58%	3.686.994	15,89%	4.157.719	12,77%	1.261.459	-69,66%
1.Dobit poslovne godine	3.132.252	3.181.585	1,58%	3.686.994	15,89%	4.157.719	12,77%	1.261.459	-69,66%
VI. Rezerve	5.355	0	-100,00%	0	/	0	/	1.261.459	/
B) DUGOROČNE OBVEZE	2.420.729	1.433.432	-40,79%	19.015.960	1226,60%	17.057.526	-10,30%	22.916.508	34,35%
C) KRATKOROČNE OBVEZE	15.198.602	16.756.470	10,25%	19.662.755	17,34%	17.977.307	-8,57%	20.754.076	15,45%
D) ODGOĐENO PLAĆANJE	723.174	529.734	/	2.811.811	430,80%	10.405.119	270,05%	8.912.254	-14,35%
E) UKUPNO PASIVA	36.835.550	40.058.912	8,75%	66.116.796	65,05%	73.623.941	11,35%	82.028.286	11,42%

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina, 2021.)

S obzirom da mnogi bilancu nazivaju krvnom slikom poduzeća, iz nje se na prvi pogled može pretpostaviti posluje li poduzeće sigurno ili ne. Iz bilance poduzeća Iverpan d.o.o. zaključuje se da poduzeće ima radni kapital zbog veće vrijednosti kratkotrajne imovine u odnosu na kratkoročne obveze pa bi se moglo pretpostaviti da poduzeće posluje uspješno, ali o tome će više biti rečeno u 5. poglavlju. Iz bilance je vidljivo da je dugotrajna imovina poprimila najveću vrijednost u 2019. godini upravo zbog drastičnog povećanja ulaganja u nekretnine zbog zakupa dodatnih skladišta i opremanja novootvorenog proizvodno-skladišnog objekta u Zelini koji je financiran iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova te je otvoren krajem 2018. godine. Nematerijalna imovina je imala najvišu vrijednost u 2018. godini zbog ulaganja u nova tehnološka rješenja i kupnje udjela poduzeća Ascalia Ltd, nakon čega slijedi pad od 8,93%. Zbog povećanja stavke novca u 2018. godini, kratkotrajna imovina je također postigla najvišu vrijednost te je u 2019. pala za 4,51%. U pasivi je vidljivo da stavke kapitala i rezervi rastu tijekom razdoblja zbog povećanja dobiti i zadržane dobiti. Također, primjetan je porast temeljnog kapitala tijekom 2016. i 2017. godini u visini reinvestirane dobiti. Zbog ugovorenih dugoročnih kredita s valutnim klauzulama dugoročne obveze rastu tijekom godina i najveću vrijednost postižu u 2019. godini u iznosu od 22.916508 kn. Isti trend imaju i kratkoročne obveze zbog porasta obveza prema dobavljačima. Odgođeno plaćanje troškova najveću vrijednost imalo je u 2018. godini nakon koje je uslijedio pad od 14,35%. Iz horizontalne analize bilance vidljivo je da likvidnost rasla do 2017. godine jer je kratkotrajna imovina imala veći porast od kratkoročnih obveza, u 2017. likvidnost poduzeća se smanjuje jer kratkoročne obveze rastu za 17,24%, a kratkotrajna imovina za 12,53%. U 2018. godini dolazi do ponovnog povećanja likvidnosti jer kratkotrajna imovina bilježi porast, a kratkoročne obveze pad. Pad likvidnost opet slijedi u 2019. godini zbog smanjenja kratkotrajne imovine za 4,51% dok kratkoročne obveze rastu za 15,45%. Statička zaduženost se u 2016. smanjila zbog smanjenja ukupnih obveza za 30,54% uslijed čega slijedi porast u 2017. godini zbog drastičnog povećanja ukupnih obveza za 1243,94% (novoodobreni dugoročni kredit). U 2018. godini dolazi do smanjenja statičke zaduženosti zbog smanjenja ukupnih obveza i povećanja kapitala od 14,45%. Ponovni porast zaduženosti bilježi se u 2019. godini u kojoj ukupne obveze opet bilježe značajan porast.

Tablica 6. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Iverpan d.o.o.

OPIS	2015.	2016.	%Δ 2015./2016.	2017.	%Δ 2016./2017.	2018.	%Δ 2017./2018.	2019.	%Δ 2018./2019.
I. POSLOVNI PRIHODI	76.750.684	84.410.226	9,98%	91.743.051	8,69%	103.895.288	13,25%	112.218.002	8,01%
1. Prihodi od prodaje	76.543.164	82.894.800	8,30%	89.855.043	8,40%	101.291.006	12,73%	108.732.088	7,35%
2. Ostali poslovni prihodi	207.520	1.515.426	630,26%	10.888.008	618,48%	2.604.282	-76,08%	7.315	-99,72%
II. POSLOVNI RASHODI	73.456.393	80.748.338	9,93%	87.080.893	7,84%	98.303.048	12,89%	109.812.233	11,71%
1. Materijalni troškovi	58.244.594	62.844.164	7,90%	67.236.759	6,99%	75.864.061	12,83%	81.364.756	7,25%
a) Neto plaće i nadnice	6.827.284	7.691.310	12,66%	8.645.148	12,40%	10.270.273	18,80%	11.832.905	15,22%
b) Troškovi poreza i doprinosa	2.294.531	2.799.241	22,00%	2.980.172	6,46%	3.562.608	19,54%	4.291.970	20,47%
c) Doprinosi na plaće	1.550.039	1.687.155	8,85%	1.795.743	6,44%	2.016.646	12,30%	2.119.583	5,10%
3. Amortizacija	3.066.887	3.140.603	2,40%	3.238.778	3,13%	3.413.530	5,40%	6.511.026	90,74%
4. stali troškovi	1.464.896	2.267.835	54,81%	2.861.999	26,20%	3.175.930	10,97%	3.590.668	13,06%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	18.512	104.814	466,19%	179.422	71,18%	300.743	67,62%	33.294	-88,93%
1. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	18.512	104.814	466,19%	179.422	71,18%	300.743	67,62%	33.294	-88,93%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	696.754	255.381	-63,35%	308.956	20,98%	730.692	136,50%	862.396	18,02%
1. Rashodi od kamata	0	114.641	/	149.702	30,58%	584.732	290,60%	629.247	7,61%
2. Negativne tečajne razlike	696.754	140.740	-79,80%	159.254	13,15%	145.960	-8,35%	233.149	59,73%
V. UKUPNI PRIHODI	76.769.196	84.515.040	10,09%	91.922.473	8,76%	104.196.031	13,35%	112.251.296	7,73%
VI. UKUPNI RASHODI	74.153.147	81.003.719	9,24%	87.389.849	7,88%	99.033.740	13,32%	110.674.629	11,75%
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	3.787.962	3.511.321	-7,30%	4.532.624	29,09%	5.162.291	13,89%	1.576.667	-69,46%
1. Dobit prije oporezivanja	3.787.962	3.511.321	-7,30%	4.532.624	29,09%	5.162.291	13,89%	1.576.667	-69,46%
VIII. POREZ NA DOBIT	655.710	329.736	-49,71%	845.630	156,46%	1.004.572	18,80%	315.208	-68,62%
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	3.132.252	3.181.585	1,58%	3.686.994	15,89%	4.157.719	12,77%	1.261.459	-69,66%
1. Dobit razdoblja	3.132.252	3.181.585	1,58%	3.686.994	15,89%	4.157.719	12,77%	1.261.459	-69,66%

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina, 2021.)

Ukupni prihodi imaju tendenciju rasta tijekom razdoblja te su 2019. godine bili najviši, a 2015. najniži. Također, 2019. godine kao najznačajniji dio ukupnih prihoda, poslovni prihodi bili su najviši s rastom od 8,01% u odnosu na 2018. godinu. Financijski prihodi su rasli do 2018. godine, a nakon toga slijedi drastičan pad od 88,93% u sljedećoj godini. U istoj godini u kojoj su ukupni prihodi bili najviši, usporedno su i ukupni rashodi dosegli vrhunac. Najveći porast rashoda bio je u 2018. godini zbog porasta financijskih rashoda za 136,50% zbog povećanja kamatnih rashoda za 290,60%. Bitno je primijetiti da poduzeće svake godine ostvaruje dobit. Najveća dobit ostvarena je u 2018. godini, a sljedeće godine slijedi pad od 69,66%. Iz horizontalne analize računa dobiti i gubitka vidljivo je da aktivnost u 2016. raste zbog većeg rasta ukupnih prihoda od ukupne imovine, a u 2017. slijedi pad aktivnosti zbog drastičnog povećanja ukupne imovine u odnosu na ukupne prihode. U 2018. dolazi do ponovnog rasta aktivnosti zbog rasta ukupnih prihoda od 13,32% uslijed čega slijedi pad u 2019. godini zbog većeg povećanja ukupne imovine od 23,49%. Ekonomičnost poduzeća raste tijekom godina zbog većeg porasta ukupnih prihoda od ukupnih rashoda, ali u 2019. dolazi do pada ekonomičnosti zbog povećanja ukupnih rashoda od 11,75%. Profitabilnost poduzeća u 2016. godini se smanjila zbog većeg povećanja ukupnih prihoda i ukupne imovine u odnosu na neto dobit, a u 2017. slijedi povećanje profitabilnosti na temelju ostvarenih prihoda i smanjenje na

temelju povrata na ukupnu uloženu imovinu zbog porasta ukupne imovine za 137,58%. U 2018. godini dolazi do povećanja profitabilnosti zbog povećanja neto dobiti od 12,77% uslijed čega slijedi pad u 2019. godini zbog drastičnog smanjenja neto dobiti za 69,66%.

4.3.2. Horizontalna analiza izvještaja poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

Na temelju podataka iz tablica 7. i 8. vidljiva je dinamika kretanja pozicija bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. Promijene horizontalne analize su iskazane u postotnim povećanjima ili smanjenjima tekućih godina u odnosu na prethodne.

Tablica 7. Horizontalna analiza bilance društva Slovenijales trgovina d.o.o.

OPIS	2015.	2016.	%Δ 2015./2016.	2017.	%Δ 2016./2017.	2018.	%Δ 2017./2018.	2019.	%Δ 2018./2019.
AKTIVA									
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	31.516.779	5.260.333	-83,31%	6.748.781	28,30%	7.390.263	9,51%	11.729.819	58,72%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	91.781	1.993.578	2072,11%	1.704.659	-14,49%	1.364.782	-19,94%	961.045	-29,58%
II. MATERIJALNA IMOVINA	3.568.132	3.266.755	-8,45%	3.937.475	20,53%	4.717.644	19,81%	9.442.304	100,15%
1. Građevinski objekti	524.375	476.541	-9,12%	431.479	-9,46%	384.223	-10,95%	2.883.456	650,46%
2. Postrojenja i oprema	3.040.176	2.494.493	-17,95%	2.911.426	16,71%	4.183.119	43,68%	4.138.424	-1,07%
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	27.856.866	0	-100,00%	0	/	0	/	0	/
1. Ostala dugotrajna financijska imovina	27.856.866	0	-100,00%	0	/	0	/	0	/
IV. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0	0	/	1.106.648	/	1.307.837	18,18%	1.326.469	1,42%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	47.197.196	50.321.537	6,62%	58.535.616	16,32%	57.259.288	-2,18%	57.807.546	0,96%
I. ZALIHE	23.153.776	21.132.502	-8,73%	22.000.097	4,11%	20.197.760	-8,19%	22.391.597	10,86%
II. POTRAŽIVANJA	23.429.760	26.248.187	12,03%	34.316.829	30,74%	34.619.187	0,88%	34.240.185	-1,09%
1. Potraživanja od kupaca	22.573.894	25.250.347	11,86%	18.671.483	-26,05%	22.012.195	17,89%	21.146.811	-3,93%
2. Potraživanja od države i drugih institucija	791.678	997.840	26,04%	11.955.318	1098,12%	9.817.227	-17,88%	8.253.077	-15,93%
3. Ostala potraživanja	64.188	0	-100,00%	3.690.028	/	2.789.765	-24,40%	4.840.297	73,50%
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	613.659	2.940.848	379,23%	2.218.690	-24,56%	2.442.340	10,08%	1.173.003	-51,97%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	527.078	573.175	8,75%	617.141	7,67%	535.022	-13,31%	708.318	32,39%
E) UKUPNO AKTIVA	79.241.053	56.155.045	-29,13%	65.901.538	17,36%	65.184.574	-1,09%	70.245.675	7,76%
PASIVA									
A) KAPITAL I REZERVE	53.184.615	28.830.093	-5,93%	30.911.396	1,04%	30.794.597	-0,38%	31.621.550	2,69%
I. TEMELJNI KAPITAL	74.432.271	46.104.103	-4,90%	30.054.592	-4,56%	29.670.300	-1,28%	29.770.320	0,34%
II. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	-21.151.905	-17.140.993	-2,38%	-1.260.632	-12,25%	1.220.985	-196,85%	0	-100,00%
1. Zadržana dobit	-21.151.905	-17.140.993	-2,38%	-1.260.632	-12,25%	1.220.985	-196,85%	0	-100,00%
III. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	702.646	3.796.866	58,40%	0	-13,23%	2.182.718	/	1.621.373	-25,72%
1. Dobit poslovne godine	702.646	3.796.866	58,40%	0	-13,23%	2.182.718	/	1.621.373	-25,72%
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	-95.751	-133.017	5,28%	-93.552	0,00%	-96.688	3,35%	229.857	-337,73%
B) REZERVIRANJA	1.638.099	1.404.758	-1,75%	1.702.893	0,00%	1.630.249	-4,27%	1.598.249	-1,96%
C) DUGOROČNE OBVEZE	259.195	157.504	-5,06%	53.760	-8,69%	0	-100,00%	0	/
D) KRATKOROČNE OBVEZE	24.077.770	25.071.311	0,68%	32.900.416	4,23%	32.106.565	-2,41%	35.636.175	10,99%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA	81.374	691.379	99,32%	333.073	-6,82%	653.155	96,10%	1.389.708	112,77%
F) UKUPNO PASIVA	79.241.053	56.155.045	-3,72%	65.901.538	2,39%	65.184.574	-1,09%	70.245.675	7,76%

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJPES, 2021.)

Iz bilance poduzeća je vidljivo da je kratkotrajna imovina veća od kratkoročnih obveza u svim godinama te se pretpostavlja da poduzeće sigurno posluje u svim razdobljima, ali nakon analize financijskih pokazatelja utvrdit će se pravo stanje. Kratkotrajna imovina rasla je do 2017. godine kada je dosegla vrhunac od 58.535.616 kn, nakon čega slijedi pad u 2018. za 2,18% te ponovni rast na kraju promatranog razdoblja. Dugotrajna materijalna imovina poprimila je najvišu vrijednost u 2015. godini zbog stavke dugotrajne financijske imovine, odnosno stavke

ulaganja u društva. U 2015. godini Slovenijales trgovina d.o.o. kupila je udjele poduzeća Jelovica Hiše d.o.o. koja se bavi montažom i maloprodajom proizvoda od drva. U 2016. godini slijedi drastičan pad dugotrajne financijske imovine za 83,31%, dok se u sljedećim razdobljima bilježi porast. Bitno je primijetiti drastičan porast nematerijalne imovine u 2016. godini za 2072,11% nakon čega slijedi kontinuirani pad. Do navedenog porasta došlo je zbog akvizicije poduzeća Jelovica Okno d.o.o. koji je iskazan kao goodwill u bilanci. Stavka novac u banci bilježi porast za 397,23% u 2016. godini nakon koje slijedi pad te ponovni rast, a u 2019. iznos novca u banci i blagajni opet pada za 51,97%. U pasivi bilance primjetno je da stavka kapitala i rezervi pada i raste tijekom godina. Također, vidljivo je da temeljni kapital u 2016. godini pada za 5,93% nakon čega slijedi linearni porast tijekom razdoblja. U 2014. godini donijela se odluka o promjenama kapitala tijekom nadolazećih razdoblja zbog nepokrivenog gubitka iz prethodnih godina. Revalorizacijske rezerve u sivim godinama osim u 2019. dovode do smanjenja kapitala zbog smanjenja knjigovodstvene vrijednosti imovine poduzeća, dok u 2019. godini dolazi do povećanja. Preneseni gubitak smanjuje se sve do 2018. godine u kojoj se u cijelosti pokriva. Rezerviranja kontinuirano padaju tijekom godina, a najveći pad iskazan je u 2018. godini od 4,27% u odnosu na prethodnu. Najviši iznos dugoročnih obveza bio je u 2015. godini u iznosu od 259.195 kn te se odnosi na ugovor o financijskom leasingu koji je osiguran mjenicama. U 2016. i 2017. slijedi pad, a u 2018. i 2019. nema dugoročnih obveza. Kratkoročne obveze rastu do 2017. godine nakon čega slijedi pad od 2,41%, ali već u sljedećoj godini se bilježi porast od 10,99%. Odgođeno plaćanje troškova imalo je najveći rast u 2016. od 99,32% zbog naknade za građevinsko zemljište u 2015. godini nakon čega slijedi pad od 6,82% te se bilježi ponovni rast tijekom 2018. i 2019. Aktiva i pasiva najveću vrijednost poprimaju u 2019. godini, iako se od početka promatranog razdoblja naizmjenice uočavaju rast i pad. Iz Horizontalne analize bilance poduzeća vidljivo je da je likvidnost poduzeća rasla do 2018. zbog većeg povećanja kratkotrajne imovine o odnosu na kratkoročne obveze. U 2018. slijedi pad zbog smanjenja kratkotrajne imovine te u 2019. likvidnost poduzeća i dalje pada zbog povećanja kratkoročnih obveza od 10,99%. Zaduženost poduzeća raste do 2018. godine zbog većeg porasta ukupnih obveza od kapitala. U 2018. godini slijedi pad zaduženosti zbog smanjenja ukupnih obveza za 2,57% nakon čega dolazi do ponovnog rasta u 2019. jer ukupne obveze rastu više od kapitala.

Tablica 8. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

OPIS	2015.	2016.	%Δ 2015./2016.	2017.	%Δ 2016./2017.	2018.	%Δ 2017./2018.	2019.	%Δ 2019./2018.
I. POSLOVNI PRIHODI	170.388.779	174.210.331	2,24%	210.505.804	20,83%	232.440.394	10,42%	215.694.899	-7,20%
1. Prihodi od prodaje	169.266.495	173.218.462	2,33%	209.425.025	20,90%	231.322.988	10,46%	214.453.842	-7,29%
prihodi	1.122.283	991.869	-11,62%	1.080.778	8,96%	1.098.810	1,67%	1.241.058	12,95%
1. Materijalni troškovi	145.619.136	147.427.635	1,24%	180.193.794	22,23%	200.472.107	11,25%	181.947.332	-9,24%
a) Troškovi sirovina i	134.206.894	136.394.158	1,63%	165.974.508	21,69%	185.354.540	11,68%	169.429.991	-8,59%
b) Troškovi prodane	11.389.337	11.033.477	-3,12%	14.219.286	28,87%	15.117.567	6,32%	12.517.340	-17,20%
2. Troškovi osoblja	21.124.488	20.997.664	-0,60%	25.411.804	21,02%	25.530.121	0,47%	28.347.574	11,04%
a) Neto plaće i nadnice	18.617.963	18.490.874	-0,68%	22.383.323	21,05%	22.438.105	0,24%	19.011.252	-15,27%
b) Troškovi poreza i	1.133.362	1.133.033	-0,03%	1.373.142	21,19%	1.396.277	1,68%	1.395.729	-0,04%
c) Doprinosi na plaće	1.373.163	1.373.756	0,04%	1.655.339	20,50%	1.695.739	2,44%	1.850.270	9,11%
3. Amortizacija	2.800.925	1.815.894	-35,17%	2.894.445	59,40%	2.439.351	-15,72%	4.142.108	69,80%
PRIHODI	310.914	833.118	167,96%	261.580	-68,60%	281.163	7,49%	124.395	-55,76%
ostali financijski	310.914	833.118	167,96%	261.580	-68,60%	281.163	7,49%	124.395	-55,76%
RASHODI	157.267	135.761	-13,67%	101.554	-25,20%	61.677	-39,27%	181.979	195,05%
1. Rashodi od kamata	87.574	2.162	-97,53%	17.830	724,87%	15.466	-13,26%	4.019	-74,01%
V. UKUPNI PRIHODI	170.699.693	175.043.448	2,54%	210.767.384	20,41%	232.721.557	10,42%	215.819.295	-7,26%
VI. UKUPNI RASHODI	169.930.363	170.969.076	0,61%	209.659.609	22,63%	229.533.335	9,48%	213.220.257	-7,11%
VII. DOBIT ILI GUBITAK	769.330	4.074.373	429,60%	1.107.775	-72,81%	3.188.222	187,80%	2.599.038	-18,48%
1. Dobit prije	769.330	4.074.373	429,60%	1.108.413	-72,80%	3.188.222	187,64%	2.599.038	-18,48%
VIII. POREZ NA DOBIT	66.685	277.507	316,15%	4.065	-98,54%	153.751	3682,43%	189.213	23,06%
IX. POREZNA OLAKŠICA	0	0	/	1.106.648	/	215.347	-80,54%	14.223	-93,40%
X. DOBIT ILI GUBITAK	702.646	3.796.866	440,37%	2.210.996	-41,77%	3.249.810	46,98%	2.424.048	-25,41%
1. Dobit razdoblja	702.646	3.796.866	440,37%	2.210.996	-41,77%	3.249.810	46,98%	2.424.048	-25,41%

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJPES, 2021.)

U računu dobiti i gubitka vidljivo je da poslovni prihodi rastu do 2018. godine nakon čega slijedi pad od 7,20% zbog pada prihoda od prodaje. Isti trend prisutan je kod poslovnih rashoda koji su u 2019. niži za 7,16% u odnosu na prethodnu godinu. Financijski prihodi rastu do 2017. godine u kojoj je vidljiv pad od 68,60% zbog smanjenja prihoda od kamata. Nakon 2017. opet je prisutan rast financijskih prihoda, a u 2019. slijedi pad za 55,76%. Financijski rashodi se smanjuju sve do 2019. godine u kojoj rastu za 195,05% zbog porasta kamata najmoprimca. Ukupni prihodi i rashodi imaju isti trend kretanja, rastu do 2019. godine u kojoj se primjećuje pad. Iz tablice je vidljivo da poduzeće ostvaruje dobit 2015. – 2019. godine. Najveći porast neto dobiti zabilježen je u 2016. godini u iznosu od 3.796.866 kuna nakon čega slijedi pad za 41,77%, ponovni porast za 46,98% i ponovni pad u 2019. godini. U 2017. godini prvi put se javlja porezna olakšica koja je tijekom narednih razdoblja sve manja. Iz horizontalne analize računa dobiti i gubitka vidljivo je da aktivnost poduzeća raste do 2019. zbog većeg porasta ukupnih prihoda u odnosu na ukupnu imovinu. U 2019. godini aktivnost poduzeća se smanjuje zbog smanjenja ukupnih prihoda i porasta ukupne imovine za 7,76%. Ekonomičnost poduzeća raste tijekom razdoblja jer ukupni prihodi uvijek više rastu od ukupnih rashoda. Profitabilnost poduzeća u 2016. bilježi porast zbog značajnog povećanja neto dobiti uslijed čega slijedi pad u 2017 zbog smanjenja neto dobiti za 41,77%. U 2018. godini profitabilnost opet raste zbog

većeg porasta neto dobiti u odnosu na porast ukupnih prihoda i ukupne imovine. U sljedećoj 2019. godini opet dolazi do smanjenja profitabilnosti zbog smanjenja neto dobiti.

4.4. Analiza strukturnih financijskih izvještaja

Na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka moguće je vidjeti strukturu navedenih izvještaja. Vertikalna analiza, kao i horizontalna, provest će se na podacima financijskih izvještaja poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o.

4.4.1. Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Iverpan d.o.o.

S obzirom da se vertikalnom analizom dobiva uvid strukture financijskih izvještaja poduzeća, aktiva i pasiva bilance poduzeća Iverpan d.o.o. izjednačavaju se sa 100 te predstavljaju konstantnu veličinu, a druge pozicije se stavljaju s njima u odnos. Vertikalnom analizom uspoređujemo godine 2015. – 2019.

Tablica 9. Vertikalna analiza bilance društva Iverpan d.o.o.

OPIS	2015.	struktura 2015.	2016.	struktura 2016.	2017.	struktura 2017.	2018.	struktura 2018.	2019.	struktura 2019.
AKTIVA										
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	16.562.623	44,96%	16.826.286	42,00%	39.975.207	60,46%	41.770.704	56,74%	51.584.678	62,89%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	144.247	0,39%	160.560	0,40%	114.349	0,17%	352.165	0,48%	320.712	0,39%
II. MATERIJALNA IMOVINA	16.091.771	43,69%	16.339.131	40,79%	39.534.263	59,79%	41.091.944	55,81%	50.341.667	61,37%
1. Zemljište	3.424.571	9,30%	3.424.571	8,55%	3.424.571	5,18%	3.424.571	4,65%	8.793.696	10,72%
2. Postrojenja i oprema	2.530.215	6,87%	2.806.557	7,01%	1.514.469	2,29%	15.610.967	21,20%	13.162.958	16,05%
3. Građevinski objekti	3.424.571	9,30%	3.424.571	8,55%	7.076.394	10,70%	19.716.374	26,78%	25.434.902	31,01%
4. Materijalna imovina u pripremi	42.600	11,56%	1.080.978	2,70%	27.320.981	41,32%	0	0,00%	0	0,00%
5. Alati i pogonski inventar	417.511	2,26%	645.015	1,61%	197.848	0,30%	2.340.032	3,18%	2.950.111	3,60%
IMOVINA	326.595	0,89%	326.595	0,82%	326.595	0,49%	326.595	0,44%	922.299	1,12%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	20.197.331	54,83%	23.149.136	57,79%	26.050.458	39,40%	31.741.509	43,11%	30.309.268	36,95%
I. ZALIH	12.388.965	33,63%	12.379.970	30,90%	15.322.698	23,18%	16.368.493	22,23%	18.102.398	22,07%
II. POTRAŽIVANJA	5.127.745	13,92%	5.703.162	14,24%	5.364.601	8,11%	6.158.906	8,37%	6.800.896	8,29%
1. Potraživanja od kupaca	5.096.644	13,84%	5.043.023	12,59%	5.240.932	7,93%	6.158.906	8,37%	6.025.071	7,35%
2. Potraživanja od države i institucija	18.875	0,05%	465.323	1,16%	75.455	0,11%	52.604	0,07%	612.644	0,75%
3. Ostala potraživanja	12.226	0,03%	194.816	0,49%	48.214	0,07%	21.427	0,03%	47.945	0,06%
III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA	232.683	0,63%	27.750	0,07%	5.375	0,01%	0	0,00%	1.000	0,00%
1. Dani zajmovi, depoziti i slično	232.683	0,63%	27.750	0,07%	5.375	0,01%	0	0,00%	1.000	0,00%
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	2.447.938	6,65%	5.038.254	12,58%	5.357.784	8,10%	9.140.079	12,41%	5.404.974	6,59%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	75.606	0,21%	83.490	0,21%	91.131	0,14%	111.728	0,15%	134.340	0,16%
E) UKUPNO AKTIVA	36.835.550	100,00%	40.058.912	100,00%	66.116.796	100,00%	73.623.941	100,00%	82.028.286	100,00%
PASIVA										
A) KAPITAL I REZERVE	18.493.045	50,20%	21.339.276	53,27%	24.626.270	37,25%	28.183.989	38,28%	29.445.448	35,90%
I. TEMELJNI KAPITAL	5.000.000	13,57%	5.700.000	14,23%	7.800.000	11,80%	7.800.000	10,59%	7.800.000	9,51%
II. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	10.355.438	28,11%	12.457.691	31,10%	13.139.276	19,87%	16.226.270	22,04%	20.383.989	24,85%
III. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	3.132.252	8,50%	3.181.585	7,94%	3.686.994	5,58%	4.157.719	5,65%	1.261.459	1,54%
IV. Rezerve	5.355	0,01%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
B) DUGOROČNE OBVEZE	2.420.729	6,57%	1.433.432	3,58%	19.015.960	28,76%	17.057.526	23,17%	22.916.508	27,94%
1. Obveze prema bankama i	2.315.643	6,29%	851.566	2,13%	18.598.303	28,13%	16.517.196	22,43%	22.466.544	27,39%
2. obveze prema dobavljačima	105.086	0,29%	581.866	1,45%	417.657	0,63%	540.330	0,73%	449.964	0,55%
C) KRATKOROČNE OBVEZE	15.198.602	41,26%	16.756.470	41,83%	19.662.755	29,74%	17.977.307	24,42%	20.754.076	25,30%
D) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA	723.174	1,96%	529.734	1,32%	2.811.811	4,25%	10.405.119	14,13%	8.912.254	10,86%
E) UKUPNO PASIVA	36.835.550	100,00%	40.058.912	100,00%	66.116.796	100,00%	73.623.941	100,00%	82.028.286	100,00%

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina, 2021.)

Iz tablice 8. može se iščitati da je u 2015. i 2016. kratkotrajna imovina imala veći udio u aktivni od dugotrajne, a najviša je bila u 2016. godini kad čini 57,79%. U 2018. i 2019. dolazi do preokreta, najveći udio aktive čini dugotrajna imovina zbog otvaranja proizvodno-skladišnog objekta u Zelini iz čega proizlazi porast stavke građevinski objekti za 26,78%. Udio dugotrajne financijske imovine pada i raste tijekom godina, a najviši udio iskazan je u 2019. godini u iznosu od 1,12%. Najviši iznos novca u banci i blagajni u strukturi aktive bilježi se u 2016. godini nakon čega slijedi pad u 2017., ponovni rast u 2018. te je u 2019. godini iskazan najniži iznos od 6,59%. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja čine najmanji dio aktive te ne osciliraju pretjerano tijekom razdoblja. Najveći udio pasive čine kapital i rezerve, najviše su u 2016. godini u iznosu od 53,27% te se s vremenom smanjuju, ali i dalje čine najveći udio. Dugoročne obveze u 2015. i 2016. imaju najmanji udio u pasivi, ali zbog ugovorenih novih dugoročnih kredita njihov udio tijekom razdoblja raste te najvišu vrijednost postižu u 2019. u iznosu od 27,94%. Udio troškova nastalih u tekućem razdoblju koji se priznaju kao obveza, a za koje nisu ispunjeni uvjeti za priznavanje, povećavaju se tijekom promatranog razdoblja te su najveći u 2018. godini. S obzirom da je poduzeće Iverpan d.o.o. proizvodno poduzeće udio kratkotrajne imovine bi trebao biti veći od udjela dugotrajne imovine u strukturi bilance. U 2015. i 2016. godini udio kratkotrajne imovine je veći od dugotrajne što se i očekivalo dok je u sljedećim razdobljima obrnuto zbog porasta stavke građevinskih objekata jer je poduzeće otvorilo novi proizvodno-skladišni objekt. Zalihe proizvodnih poduzeća ne bi trebale prelaziti polovinu iznosa kratkotrajne imovine. Ako postoje vrlo velike zalihe povećavaju se troškovi, potrebna su nova skladišna mjesta i blokiraju se obrtna sredstva. U slučaju premalih zaliha postoji rizik od prestanka proizvodnje što uzrokuje povećanje troškova. U poduzeću samo u 2019., godini zalihe čine više od polovice kratkotrajne imovine te bi se u narednoj 2020. godini trebale poduzeti određene mjere za smanjenje nastalih zaliha. U pasivi bilance proizvodnog poduzeća omjer vlastitog i tuđeg kapitala trebao bi biti 1:1 što i je slučaj u 2015. i 2016., dok je u ostalim godinama udio tuđeg kapitala viši zbog dodatnog zaduživanja. S obzirom da je poduzeće otvorilo novi proizvodno-skladišni pogon, moralo se zadužiti te je prihvatljivo da je udio kratkoročnih i dugoročnih obveza viši od kapitala.

Tablica 10. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Iverpan d.o.o.

OPIS	2015.	struktura 2015.	2016.	struktura 2016.	2017.	struktura 2017.	2018.	struktura 2018.	2019.	struktura 2019.
I. POSLOVNI PRIHODI	76.750.684	99,98%	84.410.226	99,88%	91.743.051	99,80%	103.895.288	99,71%	112.218.002	99,97%
1. Prihodi od prodaje	76.543.164	99,71%	82.894.800	98,08%	89.855.043	97,75%	101.291.006	97,21%	108.732.088	96,86%
2. Ostali poslovni prihodi	207.520	0,27%	1.515.426	1,79%	10.888.008	11,84%	2.604.282	2,50%	7.315	0,01%
II. POSLOVNI RASHODI	73.456.393	95,68%	80.748.338	95,54%	87.080.893	94,73%	98.303.048	94,34%	109.812.233	97,83%
1. Materijalni troškovi	58.244.594	75,87%	62.844.164	74,36%	67.236.759	73,15%	75.864.061	72,81%	81.364.756	72,48%
a) Troškovi sirovina i materijala	2.555.253	3,33%	2.833.789	3,35%	2.971.261	3,23%	2.865.378	2,75%	4.028.768	3,59%
b) Troškovi prodane robe	48.160.067	62,73%	52.095.008	61,64%	55.717.461	60,61%	62.108.319	59,61%	65.827.908	58,64%
c) Ostali vanjski troškovi	7.529.274	9,81%	8.015.367	9,48%	8.548.082	9,30%	9.890.364	9,49%	11.508.080	10,25%
2. Troškovi osoblja	10.671.854	13,90%	12.177.706	14,41%	13.421.063	14,60%	15.849.527	15,21%	18.244.458	16,25%
a) Neto plaće i nadnice	6.827.284	8,89%	7.691.310	9,10%	8.645.148	9,40%	10.270.273	9,86%	11.832.905	10,54%
b) Troškovi poreza i doprinosa	2.294.531	2,99%	2.799.241	3,31%	2.980.172	3,24%	3.562.608	3,42%	4.291.970	3,82%
c) Doprinosi na plaće	1.550.039	2,02%	1.687.155	2,00%	1.795.743	1,95%	2.016.646	1,94%	2.119.583	1,89%
3. Amortizacija	3.066.887	3,99%	3.140.603	3,72%	3.238.778	3,52%	3.413.530	3,28%	6.511.026	5,80%
4. stali troškovi	1.464.896	1,91%	2.267.835	2,68%	2.861.999	3,11%	3.175.930	3,05%	3.590.668	3,20%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	18.512	0,02%	104.814	0,12%	179.422	0,20%	300.743	0,29%	33.294	0,03%
1. Tečajne razlike i ostali financijski prihod	18.512	0,02%	104.814	0,12%	179.422	0,20%	300.743	0,29%	33.294	0,03%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	696.754	0,91%	255.381	0,30%	308.956	0,34%	730.692	0,70%	862.396	0,77%
1. Rashodi od kamata	0	0,00%	114.641	0,14%	149.702	0,16%	584.732	0,56%	629.247	0,56%
2. Negativne tečajne razlike	696.754	0,91%	140.740	0,17%	159.254	0,17%	145.960	0,14%	233.149	0,21%
V. UKUPNI PRIHODI	76.769.196	100,00%	84.515.040	100,00%	91.922.473	100,00%	104.196.031	100,00%	112.251.296	100,00%
VI. UKUPNI RASHODI	74.153.147	96,59%	81.003.719	95,85%	87.389.849	95,07%	99.033.740	95,05%	110.674.629	98,60%
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	3.787.962	4,93%	3.511.321	4,15%	4.532.624	4,93%	5.162.291	4,95%	1.576.667	1,40%
1. Dobit prije oporezivanja	3.787.962	4,93%	3.511.321	4,15%	4.532.624	4,93%	5.162.291	4,95%	1.576.667	1,40%
VIII. POREZ NA DOBIT	655.710	0,85%	329.736	0,39%	845.630	0,92%	1.004.572	0,96%	315.208	0,28%
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	3.132.252	4,08%	3.181.585	3,76%	3.686.994	4,01%	4.157.719	3,99%	1.261.459	1,12%
1. Dobit razdoblja	3.132.252	4,08%	3.181.585	3,76%	3.686.994	4,01%	4.157.719	3,99%	1.261.459	1,12%

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina, 2021.)

Iz vertikalne analize računa dobiti i gubitka poduzeća Iverpan d.o.o. vidljivo je da poslovni prihodi čine najveći udio u ukupnim prihodima te najveću vrijednost poprimaju u 2019. od 99,97%. S druge strane financijski prihodi su gotovo beznačajni u strukturi prihoda što je bilo i za očekivati zbog djelatnosti kojom se poduzeće bavi. U 2015. godini u strukturi rashoda najviši dio uzeli su financijski rashodi u iznosu od 95,68% nakon čega slijedi blagi pad i ponovni rast na 97,83% u 2019. godini. Najveći udio u strukturi poslovnih rashoda čine materijalni troškovi koji poprimaju najvišu vrijednost u 2015. Vidljivo je da je udio neto dobiti najviši u 2015. godini te s vremenom opada, a najnižu vrijednost poprima u 2019. od 1,12%. Takav trend kretanja neto dobiti u ukupnim prihodima utječe na profitabilnost poduzeća. Zaključno navedenom, profitabilnost poduzeća je također najviša u 2015., godini nakon koje slijedi pad. U 2017. i 2018. godini neto dobit raste te stoga raste i profitabilnost, a u 2019. neto dobit raste vrlo malo u odnosu na ukupne prihode pa profitabilnost pada i postiže najnižu vrijednost.

4.4.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

S obzirom da se vertikalnom analizom dobiva uvid strukture financijskih izvještaja poduzeća, aktiva i pasiva bilance poduzeća Slovenijales trgovine d.o.o. izjednačavaju se sa 100 te predstavljaju konstantnu veličinu, a druge pozicije se stavljaju s njima u odnos. Vertikalnom analizom uspoređujemo godine 2015. – 2019.

Tablica 11. Vertikalna analiza bilance društva Slovenijales trgovina d.o.o.

OPIS	2015.	struktura 2015.	2016.	struktura 2016.	2017.	struktura 2017.	2018.	struktura 2018.	2019.	struktura 2019.
AKTIVA										
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	31.516.779	39,77%	5.260.333	9,37%	6.748.781	10,24%	7.390.263	11,34%	11.729.819	16,70%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	91.781	0,12%	1.993.578	3,55%	1.704.659	2,59%	1.364.782	2,09%	961.045	1,37%
II. MATERIJALNA IMOVINA	3.568.132	4,50%	3.266.755	5,82%	3.937.475	5,97%	4.717.644	7,24%	9.442.304	13,44%
1. Zemljište	524.375	0,66%	476.541	0,85%	431.479	0,65%	384.223	0,59%	2.883.456	4,10%
2. Postrojenja i oprema	3.040.176	3,84%	2.494.493	4,44%	2.911.426	4,42%	4.183.119	6,42%	4.138.424	5,89%
3. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	3.581	0,00%	295.721	0,53%	594.570	0,90%	150.302	0,23%	2.420.416	3,45%
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	27.856.866	35,15%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
1. Ulaganja u društva	27.856.866	35,15%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
IV. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0	0,00%	0	0,00%	1.106.648	1,68%	1.307.837	2,01%	1.326.469	1,89%
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	47.197.196	59,56%	50.321.537	89,61%	58.535.616	88,82%	57.259.288	87,84%	57.807.546	82,29%
I. ZALIHE	23.153.776	29,22%	21.132.502	37,63%	22.000.097	33,38%	20.197.760	30,99%	22.391.597	31,88%
II. POTRAŽIVANJA	23.429.760	29,57%	26.248.187	46,74%	34.316.829	52,07%	34.619.187	53,11%	34.240.185	48,74%
1. Potraživanja od kupaca	22.573.894	28,49%	25.250.347	44,97%	18.671.483	28,33%	22.012.195	33,77%	21.146.811	30,10%
2. Potraživanja od države i drugih institucija	791.678	1,00%	997.840	1,78%	11.955.318	18,14%	9.817.227	15,06%	8.253.077	11,75%
3. Ostala potraživanja	64.188	0,08%	0	0,00%	3.690.028	5,60%	2.789.765	4,28%	4.840.297	6,89%
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	613.659	0,77%	2.940.848	5,24%	2.218.690	3,37%	2.442.340	3,75%	1.173.003	1,67%
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	527.078	0,67%	573.175	1,02%	617.141	0,94%	535.022	0,82%	708.318	1,01%
EJUKUPNO AKTIVA	79.241.053	100,00%	56.155.045	100,00%	65.901.538	100,00%	65.184.574	100,00%	70.245.675	100,00%
PASIVA										
A) KAPITAL I REZERVE	53.184.615	67,12%	28.830.093	51,34%	30.911.396	46,91%	30.794.597	47,24%	31.621.550	45,02%
I. TEMELJNI KAPITAL	74.432.271	93,93%	46.104.103	82,10%	30.054.592	45,61%	29.670.300	45,52%	29.770.320	42,38%
II. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	-21.151.905	-26,69%	-17.140.993	-30,52%	-1.260.632	-1,91%	1.220.985	1,87%	0	0,00%
1. Zadržana dobit	-21.151.905	-26,69%	-17.140.993	-30,52%	-1.260.632	-1,91%	1.220.985	1,87%	0	0,00%
III. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	702.646	0,89%	3.796.866	6,76%	0	0,00%	2.182.718	3,35%	1.621.373	2,31%
1. Dobit poslovne godine	702.646	0,89%	3.796.866	6,76%	0	0,00%	2.182.718	3,35%	1.621.373	2,31%
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	-95.751	-0,12%	-133.017	-0,24%	-93.552	-0,14%	-96.688	-0,15%	229.857	0,33%
B) REZERVIRANJA	1.638.099	2,07%	1.404.758	2,50%	1.702.893	2,58%	1.630.249	2,50%	1.598.249	2,28%
C) DUGOROČNE OBVEZE	259.195	0,33%	157.504	0,28%	53.760	0,08%	0	0,00%	0	0,00%
D) KRATKOROČNE OBVEZE	24.077.770	30,39%	25.071.311	44,65%	32.900.416	49,92%	32.106.565	49,25%	35.636.175	50,73%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA	81.374	0,10%	691.379	1,23%	333.073	0,51%	653.155	1,00%	1.389.708	1,98%
F) UKUPNO PASIVA	79.241.053	100,00%	56.155.045	100,00%	65.901.538	100,00%	65.184.574	100,00%	70.245.675	100,00%

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJPES, 2021.)

Iz tablice 10. vidljivo je da najveći udio u aktivi tijekom promatranog perioda ima kratkotrajna imovina, a s godinama njezin udio raste. Do toga je došlo zbog značajnog udjela potraživanja, odnosno potraživanja od kupaca od čak 48,74% u 2019. godini. S obzirom da idealna struktura bilance ima približno jednak udio dugotrajne i kratkotrajne imovine, a poznato je da se poduzeće bavi preradom materijala od drva te su mu potrebni strojevi, zaključuje se da postoje problemi u poslovanju. Podjednaki udjeli kratkotrajne i dugotrajne imovine smatraju se idealnima zato što se kratkotrajna imovina brže može pretvoriti u novac i utječe na likvidnost poduzeća, a dugotrajna imovina se ulaže s ciljem povrata kroz dobit društva. Udio zaliha također čini veliki dio aktive, ali se smanjuju tijekom razdoblja. Udio novca u banci i blagajni

najveći je u 2016. godini te iznosi 5,24%, nakon čega se njegov udio linearno smanjuje. Najveći udio u pasivi u 2015. i 2016. godini ima stavka kapitala i rezervi, a u sljedećim razdobljima se smanjuje. Udio od 67,12% je najviši zbog najvećeg iznosa temeljnog kapitala koji se smanjuje s godinama zbog odluke skupštine te je to razlog povećanja kratkoročnih obveza u strukturi pasive. Kratkoročne obveze najveću vrijednost poprimaju u 2019. godini zbog porasta obveza prema dobavljačima, a 81% kratkoročnih obveza čine obveze prema dobavljačima.

Tablica 12. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

OPIS	2015.	struktura 2015.	2016.	struktura 2016.	2017.	struktura 2017.	2018.	struktura 2018.	2019.	struktura 2019.
I. POSLOVNI PRIHODI	170.388.779	99,82%	174.210.331	99,52%	210.505.804	99,88%	232.440.394	99,88%	215.694.899	99,94%
1. Prihodi od prodaje	169.266.495	99,16%	173.218.462	98,96%	209.425.025	99,36%	231.322.988	99,40%	214.453.842	99,37%
2. Ostali poslovni prihodi	1.122.283	0,66%	991.869	0,57%	1.080.778	0,51%	1.098.810	0,47%	1.241.058	0,58%
II. POSLOVNI RASHODI	169.773.096	99,46%	170.833.315	97,59%	209.558.055	99,43%	229.471.658	98,60%	213.038.278	98,71%
1. Materijalni troškovi	145.619.136	85,31%	147.427.635	84,22%	180.193.794	85,49%	200.472.107	86,14%	181.947.332	84,31%
a) Troškovi sirovina i materijala	134.206.894	78,62%	136.394.158	77,92%	165.974.508	78,75%	185.354.540	79,65%	169.429.991	78,51%
b) Troškovi prodane robe	11.389.337	6,67%	11.033.477	6,30%	14.219.286	6,75%	15.117.567	6,50%	12.517.340	5,80%
2. Troškovi osoblja	21.124.488	12,38%	20.997.664	12,00%	25.411.804	12,06%	25.530.121	10,97%	28.347.574	13,13%
a) Neto plaće i nadnice	18.617.963	10,91%	18.490.874	10,56%	22.383.323	10,62%	22.438.105	9,64%	19.011.252	8,81%
b) Troškovi poreza i doprinosa	1.133.362	0,66%	1.133.033	0,65%	1.373.142	0,65%	1.396.277	0,60%	1.395.729	0,65%
c) Doprinosi na plaće	1.373.163	0,80%	1.373.756	0,78%	1.655.339	0,79%	1.695.739	0,73%	1.850.270	0,86%
3. Amortizacija	2.800.925	1,64%	1.815.894	1,04%	2.894.445	1,37%	2.439.351	1,05%	4.142.108	1,92%
4. stali troškovi	228.547	0,13%	592.122	0,34%	902.524	0,43%	1.028.380	0,44%	830.331	0,38%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	310.914	0,18%	833.118	0,48%	261.580	0,12%	281.163	0,12%	124.395	0,06%
1. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	310.914	0,18%	833.118	0,48%	261.580	0,12%	281.163	0,12%	124.395	0,06%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	157.267	0,09%	135.761	0,08%	101.554	0,05%	61.677	0,03%	181.979	0,08%
1. Rashodi od kamata	87.574	0,05%	2.162	0,00%	17.830	0,01%	15.466	0,01%	4.019	0,00%
2. Negativne tečajne razlike	69.693	0,04%	133.599	0,08%	83.725	0,04%	46.211	0,02%	177.960	0,08%
V. UKUPNI PRIHODI	170.699.693	100,00%	175.043.448	100,00%	210.767.384	100,00%	232.721.557	100,00%	215.819.295	100,00%
VI. UKUPNI RASHODI	169.930.363	99,55%	170.969.076	97,67%	209.659.609	99,47%	229.533.335	98,63%	213.220.257	98,80%
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	769.330	0,45%	4.074.373	2,33%	1.107.775	0,53%	3.188.222	1,37%	2.599.038	1,20%
1. Dobit prije oporezivanja	769.330	0,45%	4.074.373	2,33%	1.108.413	0,53%	3.188.222	1,37%	2.599.038	1,20%
VIII. POREZ NA DOBIT	66.685	0,04%	277.507	0,16%	4.065	0,00%	153.751	0,07%	189.213	0,09%
IX. ODGOĐENI POREZ	0	0,00%	0	0,00%	1.106.648	0,53%	215.347	0,09%	14.223	0,01%
X. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	702.646	0,41%	3.796.866	2,17%	2.210.996	1,05%	3.249.810	1,40%	2.424.048	1,12%
1. Dobit razdoblja	702.646	0,41%	3.796.866	2,17%	2.210.996	1,05%	3.249.810	1,40%	2.424.048	1,12%

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJ PES, 2021.)

Iz vertikalne analize računa dobiti i gubitka poduzeća Slovenijales trgovine d.o.o. evidentno je da najveći udio u ukupnim приходima čine poslovni prihodi u iznosu od 99%, što se i pretpostavljalo. Stavka poslovnih prihoda, odnosno prihoda od prodaje ne oscilira tijekom razdoblja. Najveći udio u poslovnim rashodima imaju materijalni troškovi budući da se poduzeće bavi preradom drva i proizvodima od drva. Udio financijskih prihoda i rashoda raste do 2019. godine u kojoj se bilježi pad. Financijski prihodi čine 0,06%, a rashodi 0,08% ukupnih prihoda. Bruto i neto dobit najveći udio imali su u 2016. godini, nakon čega slijedi blagi pad kroz razdoblja. Neto dobit poduzeća bilježi najveći udio u ukupnim приходima u 2016. godini

te je u toj godini profitabilnost poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. najveća, ali je znatno niža od profitabilnost poduzeća Iverpan d.o.o iste godine zbog veće ostvarene neto dobiti. U 2017. godini slijedi pad neto dobiti, a u 2018. ponovni blagi porast. Trend kretanja profitabilnosti poduzeća kreće se isto kao i neto dobit. Profitabilnost poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. nije veća od konkurentnog poduzeća ni u 2019. godini kada Iverpan d.o.o. ostvaruje najnižu profitabilnost.

5. Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja konkurentnih poduzeća

Analizu financijskih izvještaja pomoću pokazatelja prikazuju financijski pokazatelji koji prikazuju odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom veličinom. S obzirom na vremensku dimenziju postoje 2 skupine pokazatelja: skupina koja se izračunava na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka i skupina koja se izračunava na temelju bilance. Pokazatelji se doživljaju kao nositelji informacija jer se na temelju njihovih izračuna donose poslovne odluke. Iako financijski izvještaji prikazuju velik broj informacija nisu svima jednostavni za čitanje pa se kao pomagalo koriste pokazatelji. U ovom poglavlju analiziraju se pokazatelji dvaju konkurenata, poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o. te će se na temelju rezultata donijeti zaključci o njihovom poslovanju. Financijski pokazatelji raspoređeni su u dvije grupe: pokazatelje uspješnosti i sigurnosti, a definirani su u trećem poglavlju. Za izračun pokazatelja korišteni su podaci iz bilance i računa dobiti i gubitka za razdoblje 2015. – 2019. godine navedenih konkurenata.

5.1. Komparativna analiza financijskih pokazatelja sigurnosti poslovanja odabranih poduzeća

U sigurnost poslovanja spadaju financijski pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti. Na temelju dobivenih rezultata navedenih pokazatelja analizira se sigurnost poslovanja odabranih konkurenata.

Tablica 13. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Iverpan d.o.o.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednost
KOEFICIJENT TRENUTNE LIKVIDNOSTI	0,16	0,30	0,27	0,51	0,26	>0,5
KOEFICIJENT UBRZANE LIKVIDNOSTI 1	0,50	0,64	0,55	0,85	0,59	>1
KOEFICIJENT UBRZANE LIKVIDNOSTI 2	0,51	0,64	0,55	0,86	0,59	>1
KOEFICIJENT TEKUĆE LIKVIDNOSTI	1,33	1,38	1,32	1,77	1,46	2 ili više
KOEFICIJENT FINACIJSKE STABILNOSTI	0,79	0,74	0,92	0,92	0,99	<1

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina,2021.)

Tablica 14. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednosti
KOEFICIJENT TRENUTNE LIKVIDNOSTI	0,03	0,12	0,07	0,08	0,03	>0,5
KOEFICIJENT UBRZANE LIKVIDNOSTI 1	1,00	1,16	1,11	1,15	0,99	>1
KOEFICIJENT UBRZANE LIKVIDNOSTI 2	1,00	1,16	1,11	1,15	0,99	>1
KOEFICIJENT TEKUĆE LIKVIDNOSTI	1,96	2,01	1,78	1,78	1,62	2 ili više
KOEFICIJENT FINACIJSKE STABILNOSTI	0,59	0,18	0,22	0,24	0,37	<1

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJPES, 2021.)

Za poslovni subjekt poželjno je da novcem može podmiriti najmanje pola kratkoročnih obveza (Bolfek, Stanić, Knežević, 2012.). Koeficijenti trenutne likvidnosti konkurenata u svim godinama su ispod norme, osim za Iverpan d.o.o. u 2018. godini. Koeficijenti ubrzane likvidnosti 1 i 2 prikazuju sposobnost poduzeća da u kratkom roku podmiri svoje potrebe gotovim novcem te bi trebali biti veći od 1. Koeficijenti ubrzane likvidnosti 1 i 2 kod poduzeća Iverpan d.o.o. najpovoljniji su u 2018. godini, a kod poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. poprimaju zadovoljavajuće vrijednosti u svim godinama. Koeficijent tekuće likvidnosti trebao bi poprimiti vrijednost veću od 2 jer je preporučljivo da kratkotrajna imovina bude dvostruko veća od kratkoročnih obveza. Ako poduzeće želi održavati tekuću likvidnost na normalnoj razini te izbjeći situaciju nepravodobnog plaćanja obveza treba imati minimalno dvostruko više kratkotrajne imovine nego što ima kratkoročnih obveza kako bi stiglo podmiriti sve obveze u zadanim rokovima. Pokazatelj hrvatskog konkurenta ne doseže referentnu vrijednost, ali iznos koeficijenta raste do 2018. u kojoj poprima najvišu vrijednost od 1,77 nakon čega slijedi blagi pad. Koeficijent tekuće likvidnosti slovenskog poduzeća poprima zadovoljavajuću vrijednost u 2016. godini nakon koje slijedi blagi pad, ali kroz sva razdoblja ostvaruje bolju vrijednost od Iverpana d.o.o. Pokazatelj financijske stabilnosti je najvjerodostojniji prikaz financijske sposobnosti poduzeća. Pokazatelji oba konkurenta su zadovoljavajući što se moglo naslutiti iz horizontalna analize kad se utvrdilo da poduzeća ostvaruju pozitivni radni kapital. Koeficijent financijske stabilnosti Slovenijales trgovine d.o.o. poprima niže vrijednosti od Iverpanovih. U 2016. godini poprima najnižu vrijednost od 0,18 što znači da se 18% kapitala i dugoročnih obveza koristi za financiranje dugotrajne imovine, a 82% za financiranje kratkotrajne imovine. Pokazatelj hrvatskog poduzeća ima najpovoljniju vrijednost u 2016. godini nakon koje raste. U 2019. koeficijent financijske stabilnosti skoro prelazi referentnu vrijednost što bi značilo da bi likvidnost mogla biti ugrožena.

Tablica 15. . Pokazatelji zaduženosti poduzeća Iverpan d.o.o.

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednost
KOEFICIJENT ZADUŽENOSTI	0,50	0,47	0,63	0,62	0,64	<0,5
KOEFICIJENT VLASTITIOG FINANCIRANJA	0,50	0,53	0,37	0,38	0,36	>0,5
KOEFICIJENT FINANCIRANJA	0,99	0,88	1,68	1,61	1,79	što manji
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	18,80	31,63	31,28	9,83	3,51	3 ili više
FAKTOR ZADUŽENOSTI	2,96	2,96	5,99	6,00	6,77	što manji
STUPANJ POKRIĆA 1	1,12	1,27	0,62	0,67	0,57	≥1
STUPANJ POKRIĆA 2	1,26	1,35	1,09	1,08	1,02	>1

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina,2021.)

Tablica 16. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednosti
KOEFICIJENT ZADUŽENOSTI	0,31	0,46	0,51	0,50	0,53	<0,5
KOEFICIJENT VLASTITIOG FINANCIRANJA	0,67	0,51	0,47	0,47	0,45	>0,5
KOEFICIJENT FINANCIRANJA	0,46	0,90	1,08	1,06	1,17	što manji
POKRIĆE TROŠKOVA KAMATA	9,78	1885,95	63,13	207,15	647,69	3 ili više
FAKTOR ZADUŽENOSTI	6,97	4,62	6,52	5,76	5,64	što manji
STUPANJ POKRIĆA 1	1,69	5,48	4,58	4,17	2,70	≥1
STUPANJ POKRIĆA 2	1,70	5,51	4,59	4,17	2,70	>1

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJPES, 2021.)

Koeficijent zaduženosti prikazuje koliko imovine je financirano iz tuđih izvora, odnosno koliki je stupanj iskorištenosti financijske poluge. Rizik ulaganja u poslovni subjekt je veći, što je veći koeficijent. U promatranim godinama konkurenata vidljivo je da je u hrvatskom poduzeću samo u 2016. godini pokazatelj prihvatljiv što znači da se 47% imovine financira iz obveza. U slovenskom poduzeću pokazatelj poprima poželjnu vrijednost u 2015. i 2016. dok su u ustalim razdobljima vrijednosti malo iznad poželjnih. U 2015. godini poduzeće 31% imovine financira iz obveza, dok u narednim razdobljima vrijednost koeficijenta linearno raste, ali je niža od Iverpanovih. S obzirom da koeficijent zaduženosti i vlastitog financiranja u zbroju daju 1, zaključuje se da će u istim razdobljima poprimati poželjne vrijednosti. U 2016. Iverpan d.o.o. 53% imovine financira iz kapitala nakon čega slijedi pad. U 2015. i 2016. Slovenijales trgovina d.o.o. koeficijent vlastitog financiranja poprima poželjne vrijednosti nakon čega slijedi blagi pad. Za koeficijent financiranja poželjno je da ima što manju vrijednost, jer što je vrijednost manja, manji je rizik ulaganja u poduzeće. Promatrano u globalu zaključuje se da je koeficijent financiranja povoljniji kod poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. gotovo u svim razdobljima osim u 2016. Pokriće troškova kamata služi bankama kao indikator prilikom odobrenja kredita te je poželjno da je njegova vrijednost što veća. Promatrajući pokazatelje konkurenata

zaključuje se da slovensko poduzeće ima poželjnije rezultate, jedino je u 2015. godini pokazatelj niži od konkurenta. Pokriće troškova kamata poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. čak je i do nekoliko puta veće od njegove konkurencije u istom razdoblju, a najvišu vrijednost poprima u 2016. godini. Kad se uspoređuju faktori zaduženosti, vidljiv je obrnuti trend kod promatranih poduzeća. Iverpan d.o.o. u 2015. godini ostvaruje najpovoljniji faktor zaduženosti nakon čega on raste, dok je u slovenskom poduzeću situacija obrnuta. S godinama se faktor zaduženosti smanjuje te je time i povoljniji, odnosno potrebno je manje godina da se iz zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmire sve obveze. Stupanj pokrića I i II slovenskog poduzeća udovoljavaju kontrolnoj mjeri u svim godinama što znači da se poduzeće pravilno financira, dok je u hrvatskom poduzeću situacija malo drugačija. Stupanj pokrića I u 2015. i 2016. zadovoljava kriterije nakon čega se smanjuje, što znači da u 2017. godini kad postiže vrijednost od 0,62, poduzeće može 62% dugotrajne imovine pokriti vlastitim kapitalom.

Tablica 17. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Iverpan d.o.o.

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednost
KOEFICIJENT OBRTAJA UKUPNE IMOVINE	2,08	2,11	1,39	1,42	1,37	što veća vrijednost
DANI VEZIVANJA UKUPNE IMOVINE	175,14	173,00	262,53	257,91	266,73	što manji dani
KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOTRAJNE IMOVINE	3,80	3,65	3,53	3,28	3,70	što veća vrijednost
DANI VEZIVANJA KRATKOTRAJNE IMOVINE	96,03	99,98	103,44	111,19	98,55	što manji dani
KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOROČNIH POTRAŽIVANJA	14,97	14,80	17,10	16,87	16,50	što veća vrijednost
TRAJANJE NAPLATE KRATKOROČNIH POTRAŽIVANJA	24,39	24,66	21,34	21,64	22,12	što kraće vrijeme
KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	15,06	16,74	17,51	16,87	18,63	što veća vrijednost
TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA OD KUPACA	24,24	21,81	20,85	21,64	19,60	što kraće vrijeme

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina,2021.)

Tablica 18. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednosti
KOEFICIJENT OBRTAJA UKUPNE IMOVINE	2,15	3,12	3,20	3,57	3,07	što veća vrijednost
DANI VEZIVANJA UKUPNE IMOVINE	169,44	117,09	114,13	102,24	118,80	što manji dani
KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOTRAJNE IMOVINE	3,62	3,48	3,60	4,06	3,73	što veća vrijednost
DANI VEZIVANJA KRATKOTRAJNE IMOVINE	100,92	104,93	101,37	89,81	97,77	što manji dani
KOEFICIJENT OBRTAJA KRATKOROČNIH POTRAŽIVANJA	7,27	6,64	6,13	6,71	6,30	što veća vrijednost
TRAJANJE NAPLATE KRATKOROČNIH POTRAŽIVANJA	50,19	54,99	59,50	54,36	57,94	što kraće vrijeme
KOEFICIJENT OBRTAJA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	7,55	6,90	11,27	10,56	10,20	što veća vrijednost
TRAJANJE NAPLATE POTRAŽIVANJA OD KUPACA	48,36	52,90	32,37	34,57	35,78	što kraće vrijeme

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJPES, 2021.)

Koeficijenti obrtaja ukazuju na brzinu cirkulacije imovine. Što je pokazatelj veći, brzina cirkulacije je veća. Iz tablica je vidljiv obrnuti trend kod promatranih konkurenata. Koeficijenti obrata ukupne i kratkotrajne imovine poduzeća Iverpan d.o.o. smanjuju se tijekom razdoblja što znači da se dani vezivanja povećavaju. S obzirom na djelatnost poduzeća koeficijent obrtaja

ukupne imovine nije zadovoljavajući jer je potrebno skoro 9 mjeseci da se ono što se proizvede pretvori u potraživanje te na kraju u novac. Povećanje koeficijenta obrtaja ukupne imovine je očekivano zbog otvaranja novog skladišta u Zelini i povećanja dugotrajne imovine. Što se tiče koeficijenta obrtaja kratkotrajne imovine, on je u skladu s prosjekom djelatnosti. U slovenskom poduzeću trend je suprotan: koeficijent obrtaja ukupne imovine raste s vremenom te najveću vrijednost poprima u 2018. godini nakon koje slijedi blagi pad te se zaključuje da su koeficijenti obrtaja ukupne i kratkotrajne imovine zadovoljavajući. Koeficijent obrtaja potraživanja od kupaca u hrvatskom poduzeću raste do 2017. nakon čega slijedi pad, a najveću vrijednost poprima u 2019. godini od 18,63 što znači da je u toj godini trajanje potraživanja najmanje. Poduzeću Iverpan d.o.o. u prosjeku je potrebno 20 dana da naplati sva potraživanja od kupaca. Koeficijent obrtaja potraživanja i potraživanja od kupaca slovenskog poduzeća niži su od onog u hrvatskom poduzeću, ali rastu s vremenom što znači da se smanjuje vrijeme naplate potraživanja. Prosječno vrijeme naplate potraživanja poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. je 40 dana, duplo veće nego kod konkurentskog poduzeća.

5.2. Komparativna analiza financijskih pokazatelja uspješnosti poslovanja odabranih poduzeća

Uspješnost poslovanja određuje se na temelju financijskih pokazatelja aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti. S obzirom da se analiza financijskih pokazatelja aktivnosti interpretirala u prethodnom poglavlju, u ovom poglavlju neće se spominjati. Pomoću dobivenih rezultata analiziranih pokazatelja utvrđuje se uspješnost konkurentskih poduzeća Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o.

Tablica 19. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Iverpan d.o.o.

POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednost
EKONOMIČNOST UKUPNOG POSLOVANJA	1,04	1,04	1,05	1,05	1,01	>1
EKONOMIČNOST POSLOVNIH AKTIVNOSTI	1,04	1,05	1,05	1,06	1,02	>1
EKONOMIČNOST FINANCIRANJA	0,03	0,41	0,58	0,41	0,04	>1

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina,2021.)

Tablica 20. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednosti
EKONOMIČNOST UKUPNOG POSLOVANJA	1,00	1,02	1,01	1,01	1,01	>1
EKONOMIČNOST POSLOVNIH AKTIVNOSTI	1,00	1,02	1,00	1,01	1,01	>1
EKONOMIČNOST FINANCIRANJA	1,98	6,14	2,58	4,56	0,68	>1

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJ PES, 2021.)

Iz tablica 19. i 20. vidljivo je da oba poduzeća ostvaruju dobit jer su im koeficijenti ukupnog poslovanja veći od 1. Zahvaljujući većim poslovnim prihodima od poslovnih rashoda, ekonomičnosti ukupnih poslovanja su iznad referentne vrijednosti. Poduzeće Slovenijales trgovine d.o.o. u svim godinama osim u 2019. ostvaruje pozitivnu vrijednost ekonomičnosti financiranja, dok Iverpan d.o.o. u svim godinama postiže nezadovoljavajuću vrijednost. Ipak iz tablica je vidljivo da je ekonomičnost ukupnog poslovanja poduzeća Iverpan d.o.o. nešto veća u svim godinama od ekonomičnosti slovenskog konkurenta.

Tablica 21. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Iverpan d.o.o.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednost
BRUTO MARŽA PROFITA	5,21%	4,29%	5,09%	5,52%	1,97%	što veća
NETO MARŽA PROFITA	4,36%	3,90%	4,17%	4,55%	1,68%	što veća
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	10,86%	9,05%	7,08%	7,81%	2,69%	što veća
NETO RENTABILNOST IMOVINE	9,08%	8,23%	5,80%	6,44%	2,30%	što veća
RENTABILNOST VLASTITIOG KAPITALA	16,94%	14,91%	14,97%	14,75%	4,28%	što veća

Izvor: izrada autora uz pomoć (Fina,2021.)

Tablica 22. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	poželjna vrijednosti
BRUTO MARŽA PROFITA	0,50%	2,33%	0,53%	1,38%	1,21%	što veća
NETO MARŽA PROFITA	0,46%	2,17%	1,06%	1,40%	1,13%	što veća
BRUTO RENTABILNOST IMOVINE	1,08%	7,26%	1,71%	4,91%	3,71%	što veća
NETO RENTABILNOST IMOVINE	1,00%	6,77%	3,38%	5,01%	3,46%	što veća
RENTABILNOST VLASTITIOG KAPITALA	1,32%	13,17%	7,15%	10,55%	7,67%	što veća

Izvor: izrada autora uz pomoć (AJ PES, 2021.)

Pokazatelji profitabilnosti često se smatraju strateškim alatom menadžmenta te bi trebali biti što veći. Na prvi pogled se već može zaključiti da je profitabilnost poduzeća Iverpan d.o.o. bolja. Neto marža profita u hrvatskom poduzeću najveću vrijednost poprima u 2018. nakon čega slijedi pad. U 2018. ona iznosi 5,52% što znači da poduzeće ostvaruje oko 5% neto dobiti

na 1 kn prodaje. Neto marža profita slovenskog konkurenta najveću vrijednost je ostvarila u 2016. godini u iznosu od 2,17% nakon čega slijedi pad u 2017. godini te lagani rast u narednim godinama. Bruto rentabilnost imovine prikazuje učinkovitost korištenja imovine u svrhu ostvarivanja dobiti. Navedeni pokazatelj ostvario je najvišu vrijednost u 2015. godini u poduzeću Iverpan d.o.o. od 10,86% što znači da na 100 kn uložene imovine poduzeće ostvari povrat od 10,86 kn za vlasnike, vjerovnike i državu. Nakon 2015. godine slijedi pad tijekom godina te su u 2019. bruto i neto rentabilnost imovine najniže. U slovenskom poduzeću bruto i neto rentabilnost imovine ostvaruju najpovoljniju vrijednost u 2016. godini nakon čega slijedi pad pa ponovni rast. Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE) prikazuje koliku dobit poduzeće ostvaruje na 1 kn uloženog kapitala. Vidljivo je da je vrijednost ROE tijekom svih razdoblja osim u 2019. godini bolja kod poduzeća. Iverpan d.o.o. U 2015. godini hrvatsko poduzeće ostvaruje najveći povrat, 16,94% što znači da na 100 kn kapitala vlasnici ostvaruju 16 kn i 94 lipe povrata. Nakon 2015. godine slijedi pad te je vrijednost najniža u posljednjoj godini. Kao što se moglo pretpostaviti, ROE Slovenijales trgovine d.o.o. prati isti trend kao i ostali pokazatelji profitabilnosti, što znači da je najveća vrijednost u 2016. godini. U oba poduzeća stope rentabilnosti vlastitog kapitala više su od stopa rentabilnosti imovine, što znači da djeluje financijska poluga.

5.3. Analiza profitabilnosti konkurentnih poduzeća pomoću DuPontovog sustava pokazatelja

Sustavi pokazatelja podijeljeni su u dvije grupe, deduktivni i induktivni. Induktivni pokazatelji opisuju podatke koji su dobiveni na temelju izračuna o solventnosti, odnosno zdravlju poslovnih subjekata. Du Pontov sustav pokazatelja je deduktivni pokazatelj te se oblikuje u obliku piramide koja se sastoji od lijeve i desne strane. Desna strana bazira se na informacijama iz aktive bilance, a lijeva se izračunava na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Glavni element deduktivnog sustava je vršni pokazatelj koji ukazuje na glavni cilj poslovanja poslovnog subjekta. ROA je pokazatelj koji se nalazi na vrhu piramide te služi za postizanje zahtjeva koji se trebaju ispuniti na nižim razinama. Uz vršni pokazatelj u analizi se koristi i ROE, rentabilnost vlastitog kapitala koji prezentira podatke o povratu na jedinicu uloženog kapitala. Postoje još i skupni pokazatelji, a to su: Altmanov model koji predviđa stečaj poduzeća u roku od 1 ili 2 godine i Beaverov model koji predviđa vjerojatnost bankrota poduzeća (Žager, Mamić Sačer, Sever Mališ, Ježovita, Žager, 2020.).

Tijekom poslovanja najčešće se koristi jedna od sljedeće dvije strategije: strategija diferencijacije ili strategija niskih troškova. Ako poslovni subjekti imaju niske obrtaje imovine i visoke profitne marže, koriste strategiju diferencijacije. Također, obilježja ove strategije su: viša vrijednost proizvoda ili usluga, inovativnost i kvaliteta. Ovom strategijom osigurava se odanost kupaca marke te je zbog toga osjetljivost na cijenu niža. S obzirom da se navedena strategija temelji na kvaliteti proizvoda, ne utječe pozitivno na širenje tržišnih udjela. Strategija niskih troškova temelji se na proizvodnji jednostavnih proizvoda bez suvišnih svojstava te iz tog razloga takva poduzeća imaju veliki obujam prodaje i proizvodnje koja dovodi do visokih koeficijentata obrtaja imovine. Primjenom strategije niskih troškova poduzeće se fokusira na kontinuirano smanjivanje troškova u poslovanju pa treba imati pristup jeftinijim inputima (Žager, Tušek, Mamić Sačer, Sever Mališ, Žager, 2020.). Analizirana poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. i Iverpan d.o.o. koriste se strategijom niskih troškova jer nemaju puno marketinških i tehnoloških promjena te se koriste lako dostupnim i povoljnim sirovinama i materijalima za proizvodnju outputa koji imaju poprilično jednostavan dizaj.

ROA ili povrat na ukupnu imovinu prikazuje uspješnost poduzeća prilikom korištenja imovine u ostvarivanju dobiti te govori o intenzivnosti imovine. Stupanj intenzivnosti imovine je veći što je niža dobit po jedinici uložene imovine. Viši stupanj intenzivnosti traži veću sumu novca za ulaganje u poslovanje kako bi se i dalje nastavila ostvarivati dobit. S druge strane, nizak pokazatelj označava stagnaciju prodaje i nižu zaradu. Vrijednost pokazatelja ovisi o djelatnosti kojom se poduzeće bavi.

ROA = NETO DOBIT / UKUPNA IMOVINA

ILI

ROA = Profitna marža x Koeficijent obrata ukupne imovine

Tablica 23. Pokazatelji Du Pontovog sustava konkurentnih poduzeća (ROA)

Pokazatelji Du Pontovog sustava	Iverpan d.o.o.					Slovenijales trgovina d.o.o.				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
ROA	9,08%	8,23%	5,80%	6,44%	2,30%	1,00%	6,77%	3,38%	5,01%	3,46%
Neto marža profita	4,36%	3,90%	4,17%	4,55%	1,68%	0,46%	2,17%	1,06%	1,40%	1,13%
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	2,08	2,11	1,39	1,42	1,37	2,15	3,12	3,20	3,57	3,07

Izvor: izrada autora

Oba konkurenta ostvaruju dobit korištenjem svoje imovine. Konkurenti imaju nisku snagu zarade u svim promatranim razdobljima, ali to je bilo i za očekivati zbog djelatnosti kojom se bave. Ipak može se reći da Iverpan d.o.o. u svim godinama osim u 2019. ostvaruje veći povrat od slovenskog konkurenta. Poduzeće Iverpan d.o.o. najveći povrat na imovinu ima u 2015. godini nakon čeka slijedi pad kroz razdoblja. Iako poduzeće nije imalo najveći koeficijent obrtaja niti najvišu neto maržu, u 2013. ostvaruje povrat od 9,08% zbog visoke kontrole troškova koja je utjecala na rentabilnost imovine. Slovenijales trgovina d.o.o. ima najveći povrat na imovinu u 2016. godini zbog najviše marže profita i koeficijenta obrtaja imovine što znači da poduzeće u toj godini najefikasnije vodi poslovanje i najefikasnije koristi imovinu prilikom ostvarenja dobiti. S obzirom na rezultate poslovanja poduzeća Iverpan d.o.o. može se reći da jedino u 2019. Slovenijales trgovina d.o.o. posluje rentabilnije od konkurenta.

ROE ili povrat na vlastiti kapital prikazuje koliko novčanih jedinica dobiti poduzeće ostvaruje na jednu jedinicu vlastitog kapitala (Vidučić, Pepur, Šimić Šarić, 2015.). Poželjno je da rentabilnost vlastitog kapitala bude što veća.

$ROE = ROA \times \text{Multiplikator glavnice}$

Ili

$ROE = \text{Profitna marža} \times \text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine} \times \text{Multiplikator glavnice}$

$\text{Multiplikator glavnice} = \text{Ukupna imovina} / \text{glavnica}$

Tablica 24. Pokazatelji Du Pontovog sustava konkurentnih poduzeća (ROE)

Pokazatelji Du Pontovog sustava	Iverpan d.o.o.					Slovenijales trgovina d.o.o.				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
ROE	16,94%	14,91%	14,97%	14,75%	4,28%	1,32%	13,17%	7,15%	10,55%	7,67%
ROA	9,08%	8,23%	5,80%	6,44%	2,30%	1,00%	6,77%	3,38%	5,01%	3,46%
Multiplikator glavnice	1,99	1,88	2,68	2,61	2,79	1,49	1,95	2,13	2,12	2,22

Izvor: izrada autora

Iz tablice 24. vidljivo je da konkurenti ostvaruju povrat na glavnice u svim promatranim razdobljima. Ipak, vidljivo je da hrvatsko poduzeće ima veći povrat u svim promatranim godinama od slovenskog konkurenta. U 2015. godini Iverpan d.o.o. ima povrat od skoro 17%, što znači da na 100 uloženi jedinica kapitala ostvaruje se oko 17 kn neto dobiti. Tijekom razdoblja iznosi pokazatelja se smanjuju te su u 2019. godini drastično niži od najbolje 2015.

Iako poduzeće u 2019. godini ima najviši multiplikator glavnice što znači da intenzivnije koristi financijsku polugu, efikasnost poslovanja mjerena profitnom maržom i efikasnost korištenja imovine mjerena koeficijentom obrtaja imovine, najniži su u tom razdoblju pa je zato i povrat kapitala najmanji. Slovensko poduzeće ostvaruje najviši povrat u 2016. godini upravo zbog najveće efikasnosti poslovanja te iznosi 13,17%. Zaključno navedenom može se reći da Iverpan d.o.o. ostvaruje veću vrijednost rentabilnosti kapitala u svim promatranim razdobljima. U svim razdobljima ROE veća od ROA što znači da postoji pozitivan efekt financijske poluge. Poduzeće ostvaruje veće povrate upotrebom tuđih izvora financiranja nego što bi ostvarivalo da se njima ne koristi.

5.4. Analiza odabranih poduzeća u odnosu na rezultate drvne industrije

Na temelju podataka iz tablice 25. analizira se poslovanje hrvatskog i slovenskog poduzeća u odnosu na prosjek drvne industrije u navedenim zemljama. S obzirom na dobiveni rezultat donijet će se zaključci o radu i funkcioniranju navedenih poduzeća.

Tablica 25. . Usporedba rezultata drvne industrije Republike Hrvatska i Slovenije s odabranim poduzećima u 2019.

Pozicija	Prosijek srednjih poduzeća u djelatnosti C16 i C31 u Republici Hrvatskoj	Prosijek srednjih poduzeća u djelatnosti C16 i C31 u Republici Sloveniji	Iverpan d.o.o.	Slovenijales trgovina d.o.o.
Dobit poslovne godine	4.673.288	3.004.189,00	1.261.459	2.424.048
Prihod od prodaje	101.295.539	95.839.714	108.732.088	214.453.842
Ukupni prihodi	108.309.513	102.423.578,00	112.251.296	215.819.295
Ukupni rashodi	102.685.345	98.995.321,00	110.674.629	213.220.257

Izvor: izrada autora uz pomoć (Digitalna komora, 2021. i SiStat, 2021.)

Na kraju će se usporediti stavke ukupnih prihoda, rashoda, prihoda od prodaje i neto dobiti analiziranih konkurenata s poduzećima istog sektora u Republici Hrvatskoj i Sloveniji. Podaci koji se koriste za analizu objavljuje Digitalna komora Republike Hrvatske i SiStat Republike Slovenije. Za analizu koriste se samo podaci ostvareni u srednjim poduzećima koji obavljaju djelatnost C16 i C31 kako bi usporedba bila što kvalitetnija. Uzeli su se podaci svih poduzeća 2019. godine, zbrojili su se te su se podijelili s ukupnim brojem srednjih poduzeća u svakoj državi te je na taj način dobiven prosjek koji poduzeća u drvnoj industriji ostvaruju. Iz tablice 25. vidljivo je da Iverpan d.o.o. ostvaruje neto dobit koja je dosta ispod prosjeka, dok su prihodi od prodaje te ukupni prihodi i rashodi iznadprosječni. S obzirom da je provedena horizontalna

analiza bilance u prethodnom poglavlju iz koje je vidljivo da je neto dobit u 2019. godini imala popriličan pad u odnosu na prethodnu zbog povećanja materijalnih troškova osoblja, takav rezultat je bio i za očekivati. S druge strane, Slovenijales trgovina d.o.o. bilježi iznadprosječne rezultate u 2019. u odnosu na konkurentna poduzeća svoje zemlje. Također, takav ishod se mogao pretpostaviti budući da je Slovenijales Trgovina d.o.o. tržišni lider u djelatnosti kojom se bavi. Iako je u 2019. godini ostvaren pad prihoda od prodaje, ipak su ukupni prihodi bili poprilično viši od ukupnih rashoda zbog smanjenja materijalnih troškova i troškova osoblja. Također, svi pokazatelji profitabilnosti imaju približne vrijednosti tijekom promatranog razdoblja, ali se u 2018. godini ostvaruju najviše vrijednosti.

Nakon provedenih horizontalnih i vertikalnih analiza te analiza pomoću pokazatelja za period 2015. – 2019. godine može se dati nekoliko preporuka za poboljšanje i unaprjeđenje poslovanja odabranih poduzeća. Iako poduzeća u promatranim razdobljima ostvaruju dobre rezultate, uvijek se teži ka boljem.

Poduzeće Iverpan d.o.o. posluje dobro, ali ima manjih problema s likvidnošću što se i vidi nakon provedene analize. Skoro svi pokazatelji udovoljavaju kontrolnim vrijednostima. Kad se uzmu u obzir rezultati svih promatranih godina, zaključuje se da je najbolja godina za poduzeće bila 2018. Te godine je poduzeće dobilo nagradu Zagrebačke županije za iznimno dostignuće. Ukupna aktiva i pasiva se kontinuirano povećavaju kroz razdoblje što je dobro za poslovanje poduzeća. Dugoročne obveze su se također povećale, pogotovo u 2019. te bi mogle nepovoljno djelovati na poslovanje u budućnosti. Ukupni prihodi kao i prihodi od prodaje povećavaju se tijekom razdoblja što bi se trebalo pozitivno odraziti na budućnost poduzeća. Poslovni subjekt tijekom svih analiziranih godina ostvaruje dobit te na taj način osigurava daljnji razvoj. Dugoročne i kratkoročne obveze su se povećale tijekom godina zbog zaduživanja kod financijskih institucija. Tijekom promatranog razdoblja poduzeće ostvaruje pozitivan radni kapital, ali bi se mogao povećati udio novca i novčanih ekvivalenata ili bi se trebale smanjiti kratkoročne obveze kako bi se likvidnost dovela na zadovoljavajuću razinu. Na temelju pokazatelja aktivnosti primjetno je da se koeficijent obrtaja ukupne imovine kontinuirano smanjuje što može ukazivati na probleme koji se događaju prilikom upravljanja imovinom. Dani naplate potraživanja su kontinuirano smanjivani te bi se trebao nastaviti taj trend. Pokazatelji ekonomičnosti su iznad referentnih vrijednosti, osim ekonomičnosti

financiranja zbog većih financijskih rashoda od prihoda. S obzirom na pokazatelje rentabilnosti vlastitog kapitala i rentabilnosti imovine, ROE je u svakom razdoblju veći od ROA te se zaključuje da poduzeće može više koristiti financijsku polugu.

Poduzeće Slovenijales trgovina d.o.o. posluje uspješno kroz promatrana razdoblja, odnosno ostvaruje dobit, ali ima preneseni gubitak iz prethodnih razdoblja koji je pokrilo tek u 2017. godini. Najveću dobit ostvaruje u 2016. godini koja je ujedno bila i najuspješnija godina tijekom promatranog razdoblja što potvrđuje analiza financijskih pokazatelja. Ako se poduzeće uspoređuje s prosjekom industrije u Republici Sloveniji, vidljivo je da ostvaruje iznadprosječne rezultate, ali ako se gleda usporedba financijskih pokazatelja s hrvatskim konkurentom, zaključujemo da jedino u 2019. godini posluje uspješnije i sigurnije od njega. Ukupni prihodi i rashodi rastu do 2018. nakon čega slijedi pad zbog smanjenja prihoda od prodaje i povećanja zaliha te se preporučuje da se smanje u budućnosti što će dovesti i do smanjenja troškova. Slovenijales trgovina d.o.o. ima veći stupanj likvidnosti od hrvatskog konkurenta te se zaključuje da se poduzeće brine o likvidnosti i podmiruje svoje obveze u rokovima. Na temelju pokazatelja aktivnosti zaključuje se da koeficijent obrtaja ukupne i kratkotrajne imovine raste do 2018. nakon čega slijedi pad što znači da bi iskorištenost imovine u poduzeću mogla biti bolja. Trebalo bi se fokusirati na povećanje iskorištenosti kapaciteta. Trajanje naplate potraživanja poduzeća Iverpan d.o.o. iznosi u prosjeku 21 dan, dok kod poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o. iznosi duplo više, odnosno 40 dana. S obzirom na navedeno moglo bi se zaključiti da slovensko poduzeće ima problema s naplatom, ali s obzirom da odobrava kupcima odgodu plaćanja do 60 dana, sva naplata se vrši prije roka. Poduzeće Iverpan d.o.o. odobrava kupcima odgodu plaćanja do 30 dana te je vidljivo da se naplata vrši prije roka. Također, vidljivo je da se trajanje naplate potraživanja od kupaca kontinuirano smanjuje tijekom promatranog perioda. Svi pokazatelji ekonomičnosti su iznad referentnih vrijednosti, a najviši su bili u 2016. godini što se moglo i pretpostaviti. Pokazatelji profitabilnosti su poprilično niži od hrvatskog konkurenta te se preporučuje uvođenje nove strategije upravljanja troškova u poduzeću. Nakon provedene analize stopa povrata ukupne imovine i vlastitog kapitala dolazi se do zaključka da se poduzeću isplati zaduživati jer je ROE u svim godinama veći od ROA. U svrhu zadržavanja pozitivnih financijskih rezultata preporuka je kontinuirano raditi na inovativnosti kako bi se stvorile nove mogućnosti za ostvarivanje prihoda.

6. Zaključak

Poduzetništvo je glavni preduvjet za razvoj gospodarstva svake zemlje pa tako i Republike Hrvatske. Turbulentno okruženje s kojima se poduzetnici svakodnevno susreću te kvaliteta i brzina rješavanja problema, odnosno prilagodba na novonastale promjene utječu na uspješnost poduzeća. Nije rijetkost da se poduzetnici susreću s problemima financiranja što se smatra jednim od glavnih barijera osnivanja i opstanka poduzeća, a posebno malih i srednjih poduzeća. Poznato je da je udio malih i srednjih poduzeća u svim zemljama EU pa tako i Republike Hrvatske preko 90%, stoga su pokretači gospodarske politike EU organizirali programe, poticaje i subvencije koje pridonose njihovom razvoju. Uz pomoć države i institucija neophodno je poticati razvoj malog gospodarstva jer ono definira glavninu gospodarskog razvoja. Kao u svim djelatnostima tako i u drvoprerađivačkom sektoru najbrojnija su mala i srednja poduzeća te se analizom konkretnih poslovnih subjekata srednje veličine došlo do zaključka uspješnosti poslovanja na temelju glavnih financijskih izvještaja.

S obzirom da financijski izvještaji pružaju informacije o uspješnosti poslovanja poduzeća, bitno ih je analizirati te na temelju dobivenih rezultata donijeti zaključke. Analiza se obavlja s ciljem otkrivanja financijske i ekonomske snage poduzeća kao i donošenja investicijskih odluka. Određivanjem financijskih značajki poduzeća omogućuje se adekvatno donošenje odluka na temelju podataka koji su dobiveni horizontalnom, vertikalnom i analizom financijskih pokazatelja. Financijski pokazatelji likvidnosti i zaduženosti računaju se na temelju podataka iz bilance, dok se pokazatelji ekonomičnosti i profitabilnosti računaju pomoću podataka iz računa dobiti i gubitka, a pokazatelji aktivnosti se dobivaju iz oba izvještaja.

Usporedbom i analizom konkurentskih poduzeća iz različitih zemalja Europske unije, Republike Slovenije i Republike Hrvatske za razdoblje od 2015. godine do 2019. godine prikazuju se podaci o uspješnosti i sigurnosti poslovanja. Poduzeće Iverpan d.o.o. i Slovenijales trgovina d.o.o. obavljaju istu djelatnost, bave se preradom drva i izradom namještaja od drva te spadaju u skupinu srednjih poduzeća. Na temelju tih podataka moguće ih je uspoređivati te se utvrđuje da oba poduzeća posluju uspješno, ostvaruju dobit u svim promatranim razdobljima, Iverpan d.o.o. ima zadovoljavajuću stopu profitabilnosti dok Slovenijales trgovina d.o.o. ima poprilično niske pokazatelje profitabilnosti. Pokazatelji ekonomičnosti i

aktivnosti su adekvatni što znači da efikasno upotrebljavaju svoje resurse. Korištenjem Du Pont-ovog sustava pokazatelja menadžeri vlasnici dobivaju podatke o efikasnosti i efektivnosti korištenja imovine i kapitala u poslovanju. Analizom je utvrđenom da se poduzećima isplati zaduživati jer je rentabilnost vlastitog kapitala u svim razdobljima viša od rentabilnosti imovine. Pozitivni pokazatelji rentabilnosti imovine i kapitala predstavljaju osnovu za ulaganja u budućnosti kao i uspješnije i sigurnije poslovanje. S obzirom na ostvarene rezultate u 2019. godini srednjih poduzeća drvne industrije zaključuje se da je Slovenijales trgovina d.o.o. tržišni lider zbog ostvarenih iznadprosječnih rezultata, dok Iverpan d.o.o. realizira rezultate ispod prosjeka hrvatskih konkurenata. Iako Iverpan d.o.o. nije tržišni lider u svojoj zemlji, postoji vjerojatnost da će se u budućnosti to ostvariti zbog kvalitete proizvoda, konstantne inovacije i primjene novih tehnologija, a to opravdava dodijeljena nagrada Zagrebačke županije u 2018. godini.

Literatura

1. AJPES (2021.), Letno poročilo 2019. – Slovenijales trgovina d.o.o. [podatkovni dokument], preuzeto s <https://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5526671000>
2. Bistričić, A., Agatić, A. (2011.), Značaj poslovanja malih i srednjih poduzeća u gospodarstvu Republike Hrvatske i gospodarstvima zemalja Europske unije, preuzeto 16. srpnja s <https://hrcak.srce.hr/69644>
3. Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012.), Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, preuzeto 10. srpnja s <https://hrcak.srce.hr/file/126288>
4. Cvijanović, V., Sruck, B., Marović, M. (2008.), *Financiranje malih i srednjih poduzeća*, Zagreb: Bizona pres d.o.o.
5. Digitalna komora Republike Hrvatske (2021.), Statistički podaci Republike Hrvatske u području drvne industrije 2015. - 2019. [podatkovni dokument], preuzeto s <https://digitalnakomora.hr/e-gospodarske-informacije/poslovne-informacije/vodici>
6. Dračić, I. (2012.), *Poslovanje poduzeća i poduzetničko okruženje* [e-publikacija], preuzeto s <https://www.hzz.hr/UserDocsImages/Business%20enterprise%20and%20entrepreneurial%20environment%20-%20final.pdf>
7. EU fondovi (b. d.), Fondovi, preuzeto 12. srpnja 2021. s <https://eufondovi.hr/fondovi/strukturni-fondovi>
8. Europska komisija (2010.), EUROPA 2020. Europska strategija za pametna, održiv i uključiv rast [e-publikacija], preuzeto s <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2017/03/Strategija-EUROPA-2020.-hr.pdf>
9. Europska komisija, (2019.), Dokument za razmatranje o održivoj Europi do 2030. [e-publikacija], preuzeto s https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/rp_sustainable_europe_hr_v2_web.pdf
10. Eurostat (2011.), *Key figures on European business with a special feature on SMEs* [e-publikacija], preuzeto s <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-pocketbooks/-/KS-ET-11-001>
11. Fina (2021.), Financijski izvještaji na dan 31.12.2019. godine zajedno s izvješćem neovisnog revizora – Iverpan d.o.o. [podatkovni dokument], preuzeto s <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do>
12. Gregorić, M., Hegeduš, I., Kolenko, K. (2018.), Važnost inovacija i poduzetništva za ekonomski razvoj Republike Hrvatske, preuzeto 10. srpnja s <https://hrcak.srce.hr/196926>

13. Gulin, D., Tušek, B., Žager, L. (2004.), *Poslovno planiranje, kontrola i analiza*, Zagreb: Sveučilišna tiskara
14. HBOR (2011.), Godišnje izvješće 2011. [e-publikacija], preuzeto s <https://www.hbor.hr/wp-content/uploads/2016/11/HBOR-godisnje-izvjesce-2011.pdf>
15. Helfert, E. A. (1997.), *Tehnike financijske analize*, 7. izd. Zagreb: HDRFD
16. Horvat, Đ., Tintor, Ž. (2006.), *Poduzetnička ekonomija: kako učiniti prvi korak*, Zagreb: Trgovačka akademija
17. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine br. 109/07., (2008.) preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html
18. Jelačić, D., Pric, A. i Hornakova, R. (2008.), Inovacijski potencijal hrvatskih tvrtki za preradu drva i proizvodnju namještaja, *Drvena industrija*, 59(3), 99-105.
19. Kazneni zakon, Narodne novine br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19. (2020.), preuzeto s <https://www.zakon.hr/z/98/Kazneni-zakon>
20. Kocjančić, J., Bojanec, Š. (2011.), Dynamics in wood industry in Slovenia, preuzeto 13. srpnja s https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=101116
21. Kolaković, M. (2006.), *Poduzetništvo u ekonomiji znanja*, Zagreb: Sinergija
22. Kropivšek, J. (2020.), Digitalni razvoj slovenske drvene industrije, *Drvena industrija*, 71(2), 139-148.
23. Kružić, D. (2007.), Poduzetništvo i ekonomski rast: reaktualiziranje uloge poduzetništva u globalnoj ekonomiji, preuzeto 14. srpnja s https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=33524
24. Leko, V. (2012.), Relativno značenje financijskih institucija, u: Jakovčević, D., Krišto, J. (ur.), *Industrija osiguranja u Hrvatskoj – promjene u okruženju, novi proizvodi, regulacija i upravljanje rizikom* (str. 3-19), Grafit-Gabrijel d.o.o., Zagreb
25. Paul, D., Eva, M., Hindle, K., Rollaston, C., Tudor, D., Yeates, D., Cadle, J. (2010.), *Business Analysis*, London: BCS
26. Rajsman, M., Petričević, N., Marjanović, V. (2013.), Razvoj malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj, preuzeto 10. srpnja s <https://hrcak.srce.hr/108210>
27. Republika Slovenija Gov.Si (b. d.), Javno računovodstvo, preuzeto 11. kolovoza 2021. s <https://www.gov.si teme/javno-racunovodstvo/>
28. Rezaee, Z., Riley, R. (2014.), *Prijevara u financijskim izvještajima*, Zagreb: Mate d.o.o.
29. SiStat (2021.), Statistički podaci Republike Slovenije na području drvene industrije 2015. – 2019. [podatkovni dokument], preuzeto s <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl/Podrocja/Index/97/podjetja>

30. Slovenski računovodski standardi, Uradni list RS št. 95/15., 74/16., 23/17., 57/18. i 81/18. (2016.), preuzeto s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=DRUG4192>
31. Škrtić, M. (2006.), Gospodarsko značenje Hrvatskog poduzetništva – šanse i zamke, preuzeto 2. srpnja s <https://hrcak.srce.hr/10965>
32. Topolnjak, M. (2017.), *Otkrivanje financijskih prijevара*, specijalistički diplomski stručni rad, RRiF Visoka škola za financijski menadžment u Zagrebu, Zagreb
33. Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015.), *Financijski menadžment*, 9. izdanje, Zagreb: RRIF plus d.o.o.
34. Vuković, K. (2012.), Mala i srednja poduzeća u Europskoj uniji, preuzeto 17. srpnja s <https://www.bib.irb.hr/788583>
35. Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15., 134/15., 120/16., 116/18., 42/20. i 47/20. (2020.), preuzeto s <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>
36. Zakon o računovodstvu, Uradni list RS št. 23/99., 30/02., 114/06. (1999.), preuzeto s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1597>
37. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2020.), *Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi*, 4. izd., Zagreb: HZRFD
38. Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Žager, L. (2016.), *Računovodstvo I - Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb: HZRFD

Popis slika

Slika 1. Struktura poduzetnika u Republici Hrvatskoj u 2019. godini	6
Slika 2. Temeljni instrumenti i postupci financijske analize	18

Popis tablica

Tablica 1. Izračun financijskih pokazatelja	23
Tablica 2. Broj gospodarskih subjekata za preradu drva i proizvodnju namještaja u 2019. godini u Republici Hrvatskoj	25
Tablica 3. Broj zaposlenih u drvnoj industriji 2019. godini u Republici Hrvatskoj	25
Tablica 4. Broj gospodarskih subjekata za preradu drva i proizvodnju namještaja u 2019. godini u Republici Sloveniji.....	26
Tablica 5. Horizontalna analiza bilance društva Iverpan d.o.o.....	28
Tablica 6. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Iverpan d.o.o.....	30
Tablica 7. Horizontalna analiza bilance društva Slovenijales trgovina d.o.o.	31
Tablica 8. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.	33
Tablica 9. Vertikalna analiza bilance društva Iverpan d.o.o.....	34
Tablica 10. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Iverpan d.o.o.....	36
Tablica 11. Vertikalna analiza bilance društva Slovenijales trgovina d.o.o.	37
Tablica 12. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.	38
Tablica 13. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Iverpan d.o.o.	40
Tablica 14. Pokazatelji likvidnosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.....	41
Tablica 15. . Pokazatelji zaduženosti poduzeća Iverpan d.o.o.....	42
Tablica 16. Pokazatelji zaduženosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.	42
Tablica 17. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Iverpan d.o.o.....	43
Tablica 18. Pokazatelji aktivnosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.	43
Tablica 19. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Iverpan d.o.o.....	44
Tablica 20. Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.	45
Tablica 21. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Iverpan d.o.o.....	45
Tablica 22. Pokazatelji profitabilnosti poduzeća Slovenijales trgovina d.o.o.	45
Tablica 23. Pokazatelji Du Pontovog sustava konkurentnih poduzeća (ROA)	47
Tablica 24. Pokazatelji Du Pontovog sustava konkurentnih poduzeća (ROE).....	48
Tablica 25. Usporedba rezultata drvne industrije Republike Hrvatska i Slovenije s odabranim poduzećima u 2019.	49

Životopis

Osobni podaci

Ime i prezime: Iva Grizelj

Datum i mjesto rođenja: 25. svibnja 1997., Zagreb

Adresa: Hrvoja Macanovića 57, Zagreb

Broj mobitela: 0915392442

E-mail: igrizelj1@net.efzg.hr

Radno iskustvo

Zanimanje ili radno mjesto: knjigovođa i administrator

Datum: od rujna 2018. godine

Naziv poslodavca: Prokura revizija d.o.o.

Obrazovanje i osposobljavanje

Osnovno: 2013. – 2016. XI. gimnazija Zagreb, opća gimnazija

2016. - Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, smjer: Računovodstvo i revizija.
Vještine i kompetencije: dobro poznavanje engleskog jezika u govoru i pismu te pasivno znanje njemačkog jezika, svakodnevno i aktivno korištenje računalom (MS Office, Internet, računovodstveni programi: knjigovodstveni komplet ERP PentaSoft, programski paket za izradu revizije Tickmark).